

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

KOM(91) 548 endelig udg. - SYN 384 - 385

Bruxelles, den 21. februar 1992

Forslag til

SYN 384

RADETS DIREKTIV

om fælles regler for det indre marked for elektricitet

Forslag til

SYN 385

RADETS DIREKTIV

om fælles regler for det indre marked for naturgas

(forelagt af Kommissionen)

Gennemførelse af det indre marked for elektricitet og gas

Generel begrundelse

1. Indledning

- 1.1. Med offentliggørelsen af hvidbogen⁽¹⁾ i juni 1985 ("Gennemførelse af det indre marked") og vedtagelsen af Den Europæiske Fælles Akt i december 1985 blev gennemførelsen af det indre marked inden udgangen af 1992 en af de vigtigste målsætninger for Fællesskabet.

Med Fællesakten indføjedes en artikel 8 A i Traktaten. I denne artikel er det indre marked defineret som "et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital". Denne definition omfatter også energi.

Energi er desuden en så afgørende faktor for al økonomisk aktivitet i Fællesskabet, at man ikke kan forestille sig, at det indre marked kan gennemføres uden et integreret indre energimarked. I de energipolitiske mål for Fællesskabet, som Rådet vedtog i 1986⁽²⁾, nævnes også udtrykkeligt behovet for "bedre integration, uden hindringer for samhandelen, af det indre energimarked med henblik på at forbedre forsyningssikkerheden, nedbringe omkostningerne og styrke den økonomiske konkurrenceevne".

- 1.2. Kommissionens arbejdsdokument om det indre energimarked fra maj 1988⁽³⁾ udgør grundlaget for den fremtidige indsats. Dokumentet indeholder en oversigt over hindringerne for en øget integration på energimarkedet og en vurdering af, hvor langt der endnu er tilbage. Der peges på, at energimarkedet er meget uensartet både med hensyn til produkter og med hensyn til anvendelsesformål. De forskellige former for energi har dels helt forskellige fysiske karakteristika, dels forskellige anvendelsesformål; de kan bruges både til opvarmning, som brændsel, som råvarer eller som drivmiddel, afhængigt af hvordan de forarbejdes.

I relation til gennemførelsen af det indre marked er forholdene helt forskellige for de forskellige energiformer: Kul fra Fællesskabet er genstand for forholdsvis begrænset samhandel inden for Fællesskabet, og oliemarkederne er i forvejen udsat for ganske betydelig

(1) KOM(85) 310 endelig udg., 14. juni 1985.

(2) EFT nr. C 241 af 25.9.1986.

(3) KOM(88)238 endelig udg., 3. juni 1988.

konkurrence. De største problemer finder vi i forbindelse med elektricitet og gas, hvis overførsel og distribution afhænger af en særlig netinfrastruktur. Dette særlige karakteristikon kan være forklaringen på, at disse industrier hidtil først og fremmest er udviklet nationalt i stedet for internationalt. De deraf følgende hindringer for handel med elektricitet på tværs af grænserne må nu fjernes, så det indre energimarked kan gennemføres.

- 1.3. Elektricitet og naturgas er vigtige faktorer for al økonomisk aktivitet i EF. Effektiv forsyning med disse energier er af afgørende betydning for Fællesskabets økonomiske vækst. Både elektricitets- og gassektoren er kapitalintensive og kræver store investeringer, for at der kan produceres, overføres og især distribueres. Derfor må en forbedring af elektricitets- og gasproduktionen og forsyningseffektiviteten både med hensyn til, hvor meget primærenergi, der bruges, og med hensyn til hvordan kapitalressourcerne anvendes, betragtes som en vigtig politisk målsætning i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked. En mere effektiv europæisk energisektor vil medføre en mere effektiv ressourcefordeling, som vil få gavnlig indvirkning på den økonomiske vækst og på beskæftigelsen i almindelighed. Der er flere medlemslande, der har erkendt dette, og de har allerede taget skridt til at revidere deres energiproduktions-, energitransport- og energidistributionsstrukturer. Det skal ses som led i en mere generel udvikling i retning af en liberalisering af traditionelt regulerede sektorer såsom transport, kommunikation og finansielle tjenesteydelser samt energi.

En undersøgelse foretaget af Kommissionen på grundlag af de metoder, der er anvendt i Cecchini-Rapporten, viser, at f.eks. et integreret gas- og elektricitetsmarked vil indebære store besparelser i elsektoren uden negative konsekvenser for miljøet, forsyningssikkerheden eller servicekvaliteten. Disse besparelser vil især kunne opnås ved at reducere produktionsinvesteringssomkostningerne, ved at udvikle samproduktion, ved en bedre udnyttelse af transportinfrastrukturen og ved at mindske reservekapaciteten.

Et mere effektivt og integreret og konkurrencedygtigt elektricitets- og gasmarked vil også have positiv indvirkning på strukturen i EF's elektricitets- og gasindustri, fordi det vil give adgang for nye producenter, mere forskelligartede former for brændsel og teknologier og øget samhandel med energiprodukter mellem medlemslandene og dermed også større forsyningssikkerhed.

Endelig vil en fjernelse af hindringerne for samhandelen med energiprodukter inden for EF give såvel små som store elektricitets- og gasforbrugere mulighed for at få gavn af et mere konkurrencepræget marked med større valgfrihed og mindre prisforskelle mellem medlemslandene.

2. Målsætninger

- 2.1. Der er tre hovedmålsætninger for det indre marked for gas og elektricitet:

2.1.1. Fri bevægelighed for produkterne

Oprettelsen af et fælles marked uden indre grænser kræver, at der træffes foranstaltninger til at sikre, at elektricitet og naturgas kan transporteres både inden for og imellem medlemslandene afhængigt af efterspørgslen. Opfyldelsen af denne målsætning kræver til gengæld, at mange af de eksisterende nationale regler ændres med hensyn til produktion, import, eksport, transport og distribution, og der bliver også brug for en række ledsageforanstaltninger, f.eks. for at sikre, at den nødvendige transportinfrastruktur er til stede.

2.1.2. Øget forsyningssikkerhed

Forsyningssikkerheden er en af de vigtigste målsætninger for energipolitikken. En gradvis åbning af gas- og elektricitetsmarkederne vil sandsynligvis medføre en mere fleksibel og bredt baseret forsyning, hvilket igen indebærer større forsyningssikkerhed.

2.1.3. Forbedring af konkurrenceevnen

Målet er, at ressourcerne anvendes så effektivt som muligt, og alle forbrugere, såvel store som små, vil høste fordele af øget effektivitet, hvilket er særlig vigtigt for de stærkt energiforbrugende industrier, der skal konkurrere på verdensmarkederne.

2.2. Gennemførelsen af det indre energimarked vil også medføre fordele på andre områder såsom miljøbeskyttelse, fordi det vil tilskynde til øget effektivitet og hurtigere indførelse af "renere" teknologier. Det vil også kræve skærpede miljøbeskyttelsesforanstaltninger og specifikke bestræbelser på at fremme en mere effektiv energiudnyttelse både hos de endelige forbrugere og i forsyningsledet. Kravet om en mere effektiv elektricitetsudnyttelse hos de endelige forbrugere følger også af kravet om at reducere CO₂-emissionerne i atmosfæren, idet ca. en tredjedel af de menneskeskabte emissioner i Fællesskabet stammer fra elektricitetsproduktionen. På det fælles Energi- og Miljøråd i oktober 1990 var der enighed om, at de samlede CO₂-emissioner i hele Fællesskabet ved år 2000 ikke må overstige 1990-niveauet, og der må nu vedtages passende fællesskabsforanstaltninger for at opfylde denne målsætning.

På forsyningssiden er der planlagt en række foranstaltninger, herunder også øget brug af produktionskilder med ingen eller mindre CO₂-emissioner. Man vil fortsat arbejde på at udnytte det betydelige potentiel for at effektivisere energiudnyttelsen hos den endelige forbruger, især via PACE-programmet⁽⁴⁾ og dermed beslægtede aktiviteter i det mere generelle program for forbedring af energieffektiviteten, SAVE⁽⁵⁾.

(4) Rådets beslutning af 5. juni 1989 om Fællesskabets handlingsprogram til forbedring af elektricitetsudnyttelsen (89/364/EØF).

(5) En aktiv indsats til forbedring af energieffektiviteten, meddelelse fra Kommissionen til Rådet, KOM(90)365 endelig udg., 13.11.1990.

3. Foreløbig status

Siden offentliggørelsen af statusrapporten for 1990 om det indre energimarked⁽⁶⁾ og parallelt med denne er der på fællesskabsplan truffet yderligere foranstaltninger i retning af gennemførelsen af det indre energimarked:

- 3.1. Kommissionen har skærpet kontrollen med anvendelsen af konkurrencebestemmelserne i Traktaten. Nogle af Kommissionens aktioner desangående er klart relateret til det indre marked. Således fandt Kommissionen i sin beslutning vedrørende Ijsselcentrale-sagen⁽⁷⁾, at en aftale om at begrænse importen af elektricitet var i strid med bestemmelserne i Traktatens artikel 85.

Og for nylig har Kommissionen indledt traktatbrudsproceduren imod de medlemslande, som fastholder enerettigheder til import og eksport af gas og elektricitet i modstrid med bestemmelserne i Traktatens artikel 30 og 37.

Kommissionen vil fortsætte sine bestræbelser på at håndhæve konkurrencereglerne i energisektoren.

- 3.2. Rådets iværksættelse af programmet i Kommissionens hvidbog om det indre marked har store konsekvenser for energisektoren, det gælder især bestemmelserne vedrørende offentlige kontrakter. Rådet har således i overensstemmelse med hvidbogen vedtaget direktivet om offentlige kontrakter i de såkaldte udelukkede sektorer, dvs. vand, transport, energi og telekommunikation⁽⁸⁾. Med dette direktiv er der åbnet for konkurrencen på de store markeder for indkøb og anlægsarbejder, der foretages af offentlige organer og institutioner, som opererer inden for disse sektorer. Men energiindkøb foretaget af organer og institutioner, der opererer i energisektoren, er dog ikke omfattet af direktivet under hensyn til den forventede afskaffelse af hindringerne for handelen med energi på tværs af grænserne, idet det er Kommissionens hensigt at fremsætte forslag herom senest i 1995.

- 3.3. Rådet har også vedtaget en række direktiver, som repræsenterer det første skridt i retning af gennemførelsen af det indre marked for gas og elektricitet:

I elektricitetssektoren betyder transit-direktivet, der blev vedtaget af Rådet den 30. oktober 1990⁽⁹⁾, at alle højspændings-transmissionsselskaber skal tillade overførsel af kraft mellem andre selskaber via dets ledningsnet, under forudsætning af at driftssikkerheden ikke bringes i fare. Direktivet har til formål at fremme og maksimere kraftoverførsler mellem forskellige ledningsnet på europæisk plan.

(6) KOM(90)124 endelig udg., 1.6.1990.

(7) EFT nr. L 28 af 2.2.1991.

(8) EFT nr. L 297 af 29.10.1990.

(9) EFT nr. L 313 af 13.11.1990.

I naturgassektoren har gastransit-direktivet⁽¹⁰⁾, som blev vedtaget på Rådets samling i maj 1991, ligeledes til formål at maksimere og lette gasoverførsler mellem ikke umiddelbart nærtliggende gastransportselskaber.

Ifølge Rådets direktiv fra juni 1990 om prispenningsrigtig for gas og elektricitet⁽¹¹⁾ skal elektricitets- og gasforsyningsselskaberne indsende oplysninger til Det Statistiske Kontor om de priser, de anvender på samtlige kategorier af forbrugere, selvfølgelig under forudsætning af at oplysningernes fortrolige karakter respekteres i forbindelse med offentliggørelsen af de samlede tal.

- 3.4. Dette er et første skridt på vejen til at få etableret et indre elektricitets- og naturgasmarked. Med henblik på at fortsætte arbejdet gav Kommissionen allerede i september 1989 i udkastet til elektricitetstransit-direktivet (KOM(89) 332 endelig udg.) og udkastet til gastransit-direktivet (KOM(89) 334 endelig udg.) udtryk for, at den ønskede at undersøge andre foranstaltninger med positiv interesse, og den foreslog, at man fortsatte en række samråd med alle involverede parter som led i en undersøgelse af, hvorvidt der skulle arrangeres adgang for tredjemand til de europæiske elektricitets- og naturgasnet, og i givet fald på hvilke vilkår, for at fastholde forsyningssikkerheden og -kvaliteten.

Adgang for tredjemand er et system, hvorefter de selskaber, der driver transmissions- og distributionsnettene for el og gas, når der er overskydende kapacitet, skal være forpligtet til at fastsætte vilkår for anvendelsen af deres net, især overfor individuelle forbrugere eller distributionselskaber, naturligvis mod betaling.

Med henblik herpå nedsatte Kommissionen i 1990 4 rådgivende udvalg, 2 for fagfolk (PCCE og PCCG) og 2 med repræsentanter fra medlemslandene (CTEME og CTEMG) om henholdsvis elektricitet og naturgas.

Udvalgene mødtes en gang om måneden i hele 1990 og i begyndelsen af 1991 for at drøfte spørgsmål i forbindelse med adgang for tredjemand. Kommissionen sad i formandsstolen ved møderne, og i maj 1991 udsendte Kommissionen 4 rapporter; nogle af bilagene indeholder holdningstilkendegivelser fra nogle af deltagerne. Disse rapporter har været et afgørende element i forbindelse med Kommissionens udarbejdelse af forslagene.

(10) EFT nr. L 147 af 12.6.1991.

(11) EFT nr. L 185 af 17.7.1990.

4. Vurdering af den aktuelle situation

4.1. Det fremgår af de foranstaltninger og initiativer, der er beskrevet i det foregående afsnit, at der er gjort visse fremskridt i retning af gennemførelsen af det indre marked for elektricitet og gas. Der er imidlertid stadig mange hindringer tilbage, som skal fjernes, inden Fællesskabets energimarked kan komme til at fungere som et integreret marked:

- I de fleste medlemsstater hindres nye producenter i at få adgang til gas- og elektricitetsmarkedet.
- I naturgassektoren er der stort set ingen konkurrence; der er kun ganske få gasimportører, og de har delt markederne imellem sig via en række langfristede kontrakter, der indeholder fordyrende bestemmelser om, at der skal aftages eller betales for bestemte mængder til priser, der fastsættes på grundlag af prisen for konkurrerende brændsel.
- I elektricitetssektoren giver de normale forbindelser mellem produktion, transport, distribution og forsyning kun mulighed for meget begrænset konkurrence.
- Forbrugerne kan ikke selv vælge deres leverandør. De store selskaber er i realiteten ikke udsat for konkurrence på deres markeder og fortsætter derfor med at optræde som om, de havde monopol.
- Integrerede elektricitets- og gasselskaber offentliggør deres regnskaber som koncernregnskaber, hvilket gør det meget vanskeligt for offentligheden at vurdere deres effektivitet og kvaliteten af ledelsen af deres forskellige transaktioner.

- Medlemslandene intervenserer fortsat på forskellige områder af elektricitets- og gasmarkederne, som f.eks. i relation til priser og investeringer; denne indgriben fra det offentlige er i mange tilfælde alt for omfattende og indebærer, at selskaberne ikke tilpasser sig det kommercielle miljø.
 - De betingelser, på hvilke selskaberne kan drives, er ikke harmoniseret.
 - Elektricitets- og gastransportinfrastrukturernes og forbindelsesleddene mellem nettene er i mange tilfælde utilstrækkelige og hindrer således en i økonomisk henseende berettiget samhandel.
 - Markederne for produktions- og forbrugsudstyr for elektricitet og gas er fortsat delvis opsplittet på grund af manglende teknisk harmonisering.
- 4.2. Denne samlede vurdering viser, at de foranstaltninger, der foreløbig er truffet, ikke er tilstrækkelige til at opfylde målsætningerne for det indre marked, hvorfor de må suppleres med nye foranstaltninger, som hurtigt og effektivt kan ændre på den nuværende situation.

5. Generelle principper i de foreliggende forslag

- 5.1. Kommissionens forslag udgør en ansvarlig løsning, der er baseret på fire generelle principper.
- 5.2. Det første af disse principper er behovet for en gradvis løsning. Det indre marked for elektricitet og naturgas bør skabes over en periode, som er tilstrækkelig lang, til at industrien er i stand til at tilpasse sig på en fleksibel og rolig måde til det nye miljø. Dette indebærer, at der gås langsomt fremad skridt for skridt, således at Kommissionen fastlægger et minimumsniveau for den liberalisering, der bør ske på hvert stadium, mens det på samme tid overlades til den enkelte medlemsstat at skønne, om den ønsker at gå ind for en større grad af liberalisering på hjemmemarkedet.

Idéen om en gradvis løsning er imidlertid ikke tilstrækkelig, man må også have et klart overblik over, hvilke målsætninger man forfølger. Det må hindres, at investorerne føler usikkerhed. El- og gasindustrien er kapitalintensive sektorer, og den tid det tager at planlægge og lave anlægsarbejder er relativ lang, ligesom det tager tid, inden man ser resultaterne af investeringerne i teknisk og økonomisk forstand. Økonomiske operatører må have visse referencepunkter for fremtiden for at kunne træffe afgørelse om investeringsprogrammer. Det er derfor op til Fællesskabet at fastlægge de langfristede målsætninger for liberaliseringen af markedet.

- 5.3. Det andet princip er subsidiaritetsprincippet. Fællesskabet må ikke pålægge medlemsstaterne stramme ordninger, men bør snarere definere en ramme, som sætter medlemsstaterne i stand til at vælge det system, som bedst passer til deres naturressourcer, industriens situation og deres energipolitik.

5.4. Som tredje princip må Fællesskabet også undgå den fælde, der består i at ville regulere på for mange områder. De pågældende sektorer er karakteriseret ved monopolsituationer, som kræver en væsentlig grad af regulering, især i form af priskontrol. Ændringer henimod større liberalisering vil utvivlsomt gøre det nødvendigt at indføre nye reguleringer, selv om disse snarere vil erstatte end supplere de eksisterende. Men Fællesskabet skal søge at sikre, at der ikke reguleres mere, end hvad der er strengt nødvendigt for at gennemføre formålene med liberaliseringen, og skal, som det er tilfældet i forbindelse med transit f.eks., sikre, at der er råderum for handelsforhandlinger mellem de pågældende virksomheder.

5.5. På den institutionelle front har Kommissionen valgt en fremgangsmåde, der er baseret på artikel 57, stk. 2, artikel 66 og artikel 100 A, da dette giver mulighed for en politisk dialog mellem Rådet og Europa-Parlamentet under samarbejdsproceduren, ligesom det giver mulighed for rådslagninger med andre interesserede parter. Kommissionen forbeholder sig imidlertid ret til at udnytte alle de magtmidler, der er blevet den tillagt via Traktaten, såfremt og når det er nødvendigt.

6. En tretrinløsning

6.1. Kommissionen har ladet disse principper komme til udtryk i en tretrinløsning.

6.2. Den første etape består i gennemførelse af de tre direktiver, der blev vedtaget i 1990 og 1991 om elektricitetstransit, gastransit og prisgennemsigtighed. Det er den nuværende situation.

6.3. Den anden etape, der er nødvendigt for at fortsætte liberaliseringsprocessen, indfører nye ændringer, samtidig med at de eksisterende strukturer bevares. Den er baseret på tre elementer.

i) For det første er det nødvendigt at skabe et gennemsigtigt og ikke-diskriminatorisk system for tildeling af bevillinger til produktion af elektricitet og bygning af elektricitetslinjer og gasledninger. Forslag om konkurrence inden for produktion af naturgas vil blive behandlet af Kommissionen på et senere stadium.

Formålet er her at åbne op for investeringer i produktion og transport for selvstændige operatører, og især for store industrielle brugere. Dette må ikke ske ved hjælp af en "hovsa-løsning", idet man skal iagttage de væsentlige hensyn, som er fastsat i de nationale systemer for tildeling af bevillinger, især i forbindelse med energipolitik, miljøbeskyttelse og by- og landzoneplanlægning.

ii) For det andet må begrebet opdeling, dvs. adskillelse mellem styringen og regnskabsstyringen af produktions-, transmissions- og distributionsaktiviteter, gennemføres i praksis i vertikalt integrerede virksomheder. Dette er væsentligt med henblik på at sikre aktiviteterernes gennemsigtighed, og berører ikke ejerskabsstrukturene.

- iii) Det sidste element er indførelse i begrænset omfang af adgang for tredjepart til markedet, som indebærer at transmissions- og distributionselskaberne er forpligtet til at give adgang til deres net for visse berettigede enheder til rimelige vilkår, inden for grænserne af overskydende transmissions- og distributionskapaciteter.

Følgende bør være berettiget på dette stadium:

- a) store industriforbrugere, hvis forbrug overstiger en vis grænse (f.eks. i forbindelse med gas-, gødnings- og elproducenter, aluminiums- og stålindustrien, den kemiske industri og gasindustrien),
- b) distributionselskaberne, så andre industrielle brugere og private indirekte nyder godt af adgangen for tredjemand.

Alt dette bør gennemføres på vilkår, som sikrer netstabiliteten og forsyningssikkerheden.

6.4. Det er Kommissionens ønske, at subsidiariteten kommer til at spille en væsentlig rolle i denne anden etape. Dette vil især indebære følgende:

- i) Medlemsstaterne kan beholde deres ret til at fastsætte bestemmelser med hensyn til alle aspekter vedrørende prisfastsættelse på gas og elektricitet for alle endelige brugere, som ikke er berettiget til adgang for tredjemand. Dette omfatter muligheden for at standardisere priserne på nationalt niveau.
- ii) Medlemsstaterne vil frit kunne fastsætte distributionselskabernes rettigheder, både med hensyn til omfang og art, og deres forpligtelser som offentlig tjeneste. De vil især få ret til fortsat at kunne bevilge enekoncessionsrettigheder, forudsat at berettigede enheder får adgang til nettet, og at enhver bruger kan henvende sig til en anden leverandør ved hjælp af en direkte linje på grundlag af de gennemsigtighedskrav, der er indeholdt i forslaget om aftaler om offentlige tjenester.
- iii) Medlemsstaterne vil også frit kunne fastlægge detaljerede kriterier af varierende stringens, for tildeling af bevillinger til at bygge kraftstationer og transmissions- og distributionslinjer. De vil også være i stand til at fastsætte objektive og ikke-diskriminatoriske kriterier for brug af kraftstationer (dispatching).
- iv) Endelig vil medlemsstaterne frit kunne vælge, hvorledes de vil gennemføre direktivet, f.eks. om de vil nedsætte en regulerende myndighed, eller bygge systemet på konkurrencelovgivningen.

Alle disse faktorer vil sikre, at medlemsstaterne har den fornødne fleksibilitet, så de kan tage hensyn til deres særlige situation.

6.5. De to vedlagte udkast til direktiver, indeholder de generelle regler, der er nødvendige for gennemførelsen af det andet stadium. Kommissionen ønsker at få dette andet stadium til at træde i kraft den 1. januar 1993, som er skille dato for gennemførelsen af det indre marked. Da energisektoren er af afgørende betydning for mange andre industrisektorer, vil manglende fremskridt på dette område kunne skade hele processen.

6.6. En tredje etape vil blive fastlagt i detaljer på baggrund af erfaringerne i løbet af den anden etape - Kommissionen forventer, at denne etape vil træde i kraft den 1. januar 1996. Det skulle afslutte det indre marked for gas og elektricitet i den i Traktatens artikel 8 a fastsatte betydning. Dette vil især indebære, at man tilpasser kriterier for ret til tredjemands adgang til nettet.

7. Ledsageforanstaltninger og harmoniseringsforanstaltninger

Åbningen af de nationale markeder må ledsages af foranstaltninger, der skal sikre, at konkurrencen bliver retfærdig, og at den kan være effektiv. Fordelene ved øget standardisering, bedre gennemsigtighed og andre foranstaltninger sideløbende hermed vil således gøre nærværende forslag mere betydningsfuldt og effektivt. I denne forbindelse er følgende ledsageforanstaltninger specielt vigtige:

7.1. Regler for statsstøtte

Kommissionen har hidtil regelmæssigt grebet ind sag for sag for at kontrollere støtte inden for elektricitets- og gasektoren. Kommissionen har især truffet en række beslutninger i tilfælde af skjult støtte til industrielle forbrugere af gas og el i form af kunstigt lave tariffer⁽¹²⁾. I energiintensive industrier, hvis produkter omsættes inden for Fællesskabet, kan støtte til el- eller gastariffer skabe store konkurrenceforvridninger.

Med åbningen af Fællesskabets energimarked og den gradvise afløsning af den nationale del af forsyningsikkerheden med Fællesskabets, opstår der behov for en mere systematisk og nær kontrol af statsstøtten til energiindustrierne for at undgå konkurrenceforvridning både på energimarkederne og de efterfølgende produktionsled.

Kommissionen er begyndt med at fjerne hindringerne for handelen med gas og el i et integreret EF-marked. Den første beslutning blev efterfulgt af privatiseringen af elsektoren i UK⁽¹³⁾. En væsentlig vanskelighed i denne forbindelse er imidlertid, at der ikke foreligger klare oplysninger om, hvilken støtte der eksisterer. Af denne grund er der ved at blive udarbejdet oversigter over forskellige former for støtte.

(12) Jf. de to beslutninger om hollandske naturgastariffer, som førte til Domstolens afgørelse den 2. februar 1988 (sag nr. 68 og 70/85) og 12. juli 1990 (sag nr. C-169/84), og den række beslutninger om særtariffer fra EDF, som startede med sag NN 120/88 (Péchiney), IP (89) 752 af 11. oktober 1989.

(13) Kommissionens beslutning af 28. marts 1990 i sag N 34/90 og 54/90.

I arbejdspapiret af 14. september 1990 om forsyningssikkerhed, det indre energimarked og energipolitik (SEC(90) 1248 endelig udg.), fremsatte Kommissionen forslag med henblik på at forbedre kontrollen med statsstøtte til energisektorerne, samtidig med at den anerkendte det eksisterende behov for nationale foranstaltninger til sikring af forsyningssikkerheden. Med henblik på hensynet til den nationale sikkerhed ville Kommissionen fortsat give tilladelse til støtte til en "reserveret" del af energiforsyningen. Den procentdel af den samlede efterspørgsel, som den reserverede sektor udgjorde, ville falde i tidens løb, efterhånden som energimarkedene blev mere integreret. Ud over denne reserverede sektor vil de normale begrænsninger for statsstøtte blive anvendt strengt.

7.2. Elektricitets- og gastransportinfrastrukturer

Det indre marked vil sandsynligvis føre til øget samhandel med gas og elektricitet mellem medlemslandene som følge af større efterspørgsel på tværs af grænserne. Men forsyningerne vil ikke kunne imødekomme efterspørgslen fuldtud, medmindre transportinfrastrukturerne og forbindelsesleddene udbygges tilstrækkelig hurtigt, som nævnt ovenfor. Sådanne mangler gør det berettiget at sætte ind for at støtte udbygningen af infrastrukturgrundlaget.

Kommissionen vil udarbejde separate forslag om at fremme udbygning og integration på fællesskabsplan af elektricitets- og gastransportinfrastrukturer.

7.3. Standardisering

Standardisering af energiprodukter og -udstyr er en integreret del af gennemførelsen af det indre marked. "Det indre marked vil kun blive til virkelighed for den europæiske industri, hvis der gradvis kan udvikles fælles tekniske standarder på europæisk plan i stedet for på nationalt plan"(14).

Arbejdet med standardisering af energiprodukter er allerede påbegyndt for så vidt angår olieprodukter, elektricitet og gas.

Med hensyn til de fysiske karakteristika og dermed kvaliteten af elektricitet har Kommissionen kontaktet de berørte erhvervskredse; man har påbegyndt harmoniseringsarbejdet, og der vil blive udarbejdet en europæisk standard i begyndelsen af 1992. Karakteristika såsom frekvens, spændingsfluktuationer, oversvingninger, skævheder, spændingsafbrydelser og signaltransmissioner via elektricitetsnettet vil være omfattet.

(14) Kommissionens Grønbog om udvikling af europæiske standarder, som blev offentliggjort den 28. januar 1991.

Med hensyn til udstyr er det i henhold til direktiv 531/90 om offentlige kontrakter obligatorisk at henvise til europæiske standarder i specifikationerne. Kommissionen er i kontakt med industrien med henblik på at sikre harmoniserede standarder.

For så vidt angår gas er man i færd med at forberede europæiske standarder til definition af "referencegasser", som er repræsentative for forsyningsbetingelserne i relation til nominelt udstyr, og "grænsegasser", som er repræsentative for gaskarakteristika i relation til ekstreme variationer.

B. Detaljerede forslag for elektricitet med henblik på gennemførelse af andet stadium

I dette forslag tages der især hensyn til de særlige forhold på elektricitetsmarkedet og dets udvikling inden for Fællesskabet.

Elektricitet kan til forskel fra andre varer ikke oplagres hos brugeren. Produktion af el og transmission heraf gennem nettet skal hele tiden afpasses efter efterspørgslen. Denne afpassningsproces kræver, at der forefindes en netoperatør, som sikrer, at den tekniske kvalitet af den krævede tjeneste opretholdes, og at forsyningen er sikker.

Disse tekniske krav indebærer imidlertid ikke, at de forskellige funktioner i forbindelse med produktion, opførelse af linjer og markedsføring af elektricitet bør udføres af en enkelt eller af et lille antal virksomheder.

Inden for produktionssektoren har ny teknologi og nye managementmetoder i høj grad reduceret stordriftens fordele og mindsket den tid, det tager at planlægge og bygge. Kravene til den langfristede planlægning er blevet mere fleksible. Den tekniske udvikling af kombinerede gasopvarmede kraftstationer giver mulighed for at der opstår helt selvstændige producenter. Disse kan i visse tilfælde ønske at alliere sig med storforbrugere i fælles projekter.

Med hensyn til transmission og distribution bør selvstændige ledninger, som bygges inden for rammerne af udviklingen af by- eller industriområder kunne tilsluttes til nettet, forudsat at de opfylder de relevante tekniske betingelser.

Efterspørgslen efter elektricitet er blevet mere kompliceret. Forbrugerne søger at få en rolle at spille i forbindelse med afgørelser, der vedrører forsyningssikkerhed og valg af teknologi. De ønsker at diversifiere aftalevilkårene og at beskytte sig imod faren for ugunstige prisudviklinger. De ønsker mere frihed til at forhandle efterspørgselsniveauet og muligheden for at opsiges leverancerne. Storforbrugere er parate til at investere i anlæg, der er beliggende på særlige steder, hvorfra en del af den producerede strøm forbeholdes dem, mens en anden del sælges til tredjepart. Komplementariteten

er også ved at udvikles inden for anlæg, som forbruger energi i form af varme, og som også fremstiller elektricitet.

I denne forbindelse er forslaget et forsøg på at forlige de tekniske styringskrav i elnettet med en større åbning af mulighederne for investeringer og en udvidelse af markedsmulighederne.

1. Selskabernes kommercielle frihed

- 1.1. Et fælles træk ved elektricitetssektoren i de fleste EF-lande er, at regeringerne enten med hjemmel i loven eller rent faktisk via reguleringsbestemmelser eller andre former for indgreb har stor indflydelse på, hvordan sektoren opererer.

Denne statslige indflydelse på elektricitetssektoren påvirker især kontrollen med investeringerne sammen med forskellige andre aspekter af den måde, hvorpå sektoren arbejder, såsom kontrol med elektricitetsstarifferne.

- 1.2 Med henblik på at skabe stabilitet og beskytte de små forbrugere bør der gives medlemsstaterne mulighed for fortsat at udøve kontrol med tarifferne i anden fase.

På andre områder går statens indflydelse imidlertid udover, hvad der normalt betragtes som de offentlige myndigheders prærogativer i forhold til virksomhederne. De politiske begrænsninger, som hviler på aktiviteterne, er ofte overdrevne og besværlige, selv om medlemsstaternes indflydelse i visse tilfælde fortsat er forenelig med udviklingen af en elektricitetssektor, som teknologisk set er avanceret og økonomisk effektiv.

Der mangler som helhed gennemsigtighed med hensyn til, hvordan sektoren har udviklet sig. De krav, der stilles med hensyn til investeringer og placering, kan være helt uoverkommelige på grund af de mangeartede vanskeligheder, som virksomhederne stilles over for. De kan heller ikke selv frit vælge, hvilke primærkilder de vil anvende. Overdreven statslig indflydelse hindrer også iværksættelsen af elektricitetsprojekter, som tager sigte på at dække behovene i regioner, som er beliggende på begge sider af en grænse.

- 1.3 Det er derfor vigtigt, at elektricitetssektoren får den kommercielle frihed, der er nødvendig, for at den kan tilpasse sig til fremtidens marked. Denne frihed er en afgørende faktor for harmoniseringen af selskabernes driftsvilkår. Uden handelsmæssig frihed vil virksomhederne ikke kunne tage konkurrencen op på lige vilkår. Kommerciel frihed kræver præcision og stringens i virksomhedernes teknologiske og organisatoriske valg, men vil til gengæld give dem større fleksibilitet.

Målet er at etablere et gennemsigtigt og ikke-diskriminatorisk grundlag, på hvilke medlemslandene kan udøve deres legitime prærogativer i relation til energipolitik, forsyningssikkerhed, beskatningsregler, miljø og andre spørgsmål af samfundsmæssig betydning. Disse prærogativer vil lidt efter lidt blive gennemført i stigende grad inden for gennemsigtige rammer og på fællesskabsplan, i takt med den øgede europæiske integration.

2. Konkurrence i produktionsleddet og medlemsstaternes rolle med hensyn til forsyningsikkerhed

2.1 Produktionsleddet er det sted, hvor konkurrencen kan udvikles hurtigst i betragtning af de tekniske og økonomiske vilkår.

Mens horisontal integration tidligere syntes at være den eneste måde, hvorpå man kunne få fordel af stordrift, har situationen nu ændret sig, og lovgivningsmæssig beskyttelse med henblik på horisontal integration i relation til produktion forekommer nu at stride imod såvel producenteres som forbrugeres økonomiske interesser.

Det er derfor rimeligt, at nye producenter, som ønsker at investere og konkurrere med de eksisterende producenter, får adgang til markedet. Det foreslås, at medlemsstaterne skaber en ordening for tildeling af tilladelser med henblik på harmonisering af adgangsvilkårene til markedet for producenterne.

2.2 Dette bør gøres på en gennemsigtig og ikke-diskriminatorisk måde, som ikke strider imod de legitime målsætninger vedrørende:

- anlæggenes interne og eksterne sikkerhed;
- miljøbeskyttelseskrav;
- arealanvendelse og placering;
- virksomhedernes tekniske og finansielle kapacitet;

2.3 Det er generelt anerkendt, at medlemsstaterne har en berettiget interesse i at bevare en vis handlefrihed med hensyn til karakteren af elproduktionskapaciteten både af energipolitiske og forsyningsikkerhedsmæssige grunde.

Det er baggrunden for, at forslagene indeholder bestemmelser om, at medlemsstaterne kan intervenere på følgende niveauer:

- i) Mulighed for at indføre en vis række restriktive kriterier i ordningen om produktionstilladelser med hensyn til, hvilken primær energikilde der anvendes til elproduktionen (artikel 4, stk. 3);
- ii) mulighed for at kræve, at der først og fremmest skal anvendes indenlandske kilder til elproduktion for op til 20% af forbruget [nedsættes til 15% efter år 2000] (Artikel 13, stk. 5);
- iii) krav om at der i elværker, som ikke overstiger 25 MW hver, først og fremmest skal anvendes energikilder, som er vedvarende eller baseret på affald eller som producerer kraftvarme (artikel 12.4), til gengæld for en rimelig pris.

Disse interventioner skal foregå på nationalt niveau i første omgang, men baner gradvis vej enten for fællesskabsforanstaltninger, som gælder i alle medlemsstater, eller for en ramme for de nationale foranstaltninger, der bygger på de principper, der er vedtaget på fællesskabsniveau.

3. Liberalisering af opførelse af ledningsanlæg

- 3.1 Offentlige og private selskaber skal have ret til at anlægge ledninger for at kunne levere forsyninger til kunder i eller modtage forsyninger fra en anden region eller et andet medlemsland, og de skal have ret til at koble deres ledninger til det sammenkoblede net, under forudsætning af at de opfylder de ikke-diskriminatoriske tekniske kriterier for driften.

Med henblik på at gennemføre en reel initiativret foreslås det, at medlemsstaterne indfører en bevillingsordning med hensyn til opførelse af elledningsanlæg og udnyttelse af ledningsanlæg med henblik på at harmonisere vilkårene for investorerne.

Denne åbning bør ske på en gennemsigtig og ikke-diskriminatorisk måde, som giver medlemsstaterne mulighed for at udøve deres prerogativer med hensyn til:

- ledningsanlæggenes og det dertil knyttede udstyrs sikkerhed;
- miljøbeskyttelseskrav;
- arealanvendelse og placering;
- anvendelsen af offentlige arealer;
- virksomhedernes tekniske og finansielle kapacitet

I praksis indebærer opførelsen af nye ledningsanlæg først og fremmest udnyttelse af offentlige arealer og ekspropriation af privat ejendom. Det er vigtigt, at der i sådanne tilfælde fastsættes og anvendes ikke-diskriminatoriske procedurer og kriterier. Især bør begrebet "almenvællets interesser" fortolkes meget bredt, eftersom det er vigtigt for samfundet, at der udvikles et mere åbent og mere konkurrencepræget elforsyningssystem.

- 3.2 På baggrund af ledningsanlæggenes negative indvirkning på miljøet, især deres skæmmende virkning på landskabet, er det vigtigt, at medlemslandene kan begrænse opførelsen af nye ledningsanlæg til, hvad der er absolut nødvendigt for at imødekomme behovet. Medlemslandene skal derfor kunne nægte at give tilladelse eller udskyde en tilladelse til at opføre nye ledningsanlæg, hvis de pågældende transmissions- og/eller distributionsbehov kan opfyldes via det eksisterende sammenkoblede net.

- 3.3 I økonomiske henseende er direkte ledninger mellem en producent eller en forbruger, som ikke er forbundet til det sammenkoblede net, forholdsvis uinteressante, eftersom nettet indebærer en væsentlig fordel med hensyn til fleksibilitet og driftssikkerhed. Det er imidlertid sandsynligt, at nye ledningsanlæg kan vise sig fordelagtige over kortere afstande, og hvor det drejer sig om

distributionsnet, i helt nye områder eller områder, som er under genudvikling. Initiativretten med hensyn til at opføre ledningsanlæg ændrer således ikke ved det forhold, at den tekniske ledelse af det sammenkoblede net skal ligge hos et bestemt selskab, der er ansvarligt for et givet område. Den indebærer derimod, at det pågældende selskab skal fastlægge ikke-diskriminatoriske tekniske og driftsmæssige kriterier, som ejerne af de enkelte ledningsanlæg og af selvstændige distributionsnet skal overholde for at kunne blive tilsluttet det sammenkoblede net.

4. Frie købs- og salgstransaktioner; adgang for tredjemand

- 4.1 Udviklingen af kommerciel konkurrence inden for elfremstilling indebærer, at selvstændige producenter er i stand til at overføre kraft til deres egne forbrugsanlæg og sælge det til deres datter-selskaber eller til tredjemand som kunde.

Det er temmelig sikkert, at den fulde udvikling af direkte transaktioner mellem producenter og forbrugere inden for elsektoren først og fremmest vil finde sted inden for det sammenkoblede net, i betragtning af de få muligheder, der er for at etablere direkte forbindelser (jf. stk. 3.3 ovenfor).

- 4.2 Det ville være uacceptabelt, hvis man kom i den situation, at det regionale elektricitetsselskab var den eneste mulige køber af produktionen. Der ville så naturligvis være fare for, at køberen ville udøve væsentlig økonomisk magt, og at han ville bruge den til at vende markedsvilkårene til egen fordel eller til fordel for de producenter, som han er forbundet med. På den anden side ville forbrugeren stå over for en enkelt leverandør, og der ville derfor ikke være nogen garanti for at fordelene ved den frie konkurrence ville gå videre til forbrugerne. Især ville der ske en stigning i antallet af lukkede leveringszoner og forvridding ved grænserne. Forbrugerne ville ikke drage fordel af ikke-diskriminatorisk adgang til energikilder, og der ville være vedvarende pres med hensyn til at flytte de virksomheder, som ønsker at drage fordel af lavere priser til visse regioner. I andre regioner ville forbrugerne ikke have mulighed for direkte adgang til ny produktionsteknologi og de dertil hørende økonomiske vilkår.

- 4.3 Hvis der skal opnås en gavnlig virkning af konkurrencen inden for elproduktionen, er det således afgørende, at denne ret udøves i relation til det sammenkoblede net, hvor der er transportkapacitet til rådighed. Brugen af elektricitetssystemet skal derfor kunne nægtes, hvis den foreslåede anvendelse af elektricitetssystemet vil kunne påvirke overførslen af elektricitet i forbindelse med opfyldelse af eksisterende forpligtelser, hvad enten der er tale om lovpligtige eller kontraktmæssige forpligtelser.

Det er derfor nødvendigt at fastlægge harmoniserede, gennemsigtige og ikke-diskriminatoriske procedurer, som producenter, leverandører og forbrugere, der ønsker at købe eller sælge elektricitet via det sammenkoblede net, skal overholde. Disse procedurer skal gøre det lettere at gennemføre transaktioner, især mellem selskaber eller fysiske personer, der er etableret i forskellige lande.

De selskaber, som i forvejen er ansvarlige for ledelsen af det sammenkoblede net, skal også være ansvarlige for iværksættelsen af disse procedurer. Retten til at benytte nettet bør bortfalde, hvis den ikke udnyttes i en given periode, så man sikrer, at den disponible transportkapacitet ikke blokeres uretmæssigt som følge af kontrakter, hvor vilkårene slet ikke står i forhold til de faktiske behov.

- 4.4 I betragtning af den teknisk set komplicerede og nyskabende karakter af retten til frie transaktioner i elsektoren må det foretrakkes, at medlemslandene giver selskaberne mulighed for gradvis at tilpasse sig til de nye regler og i begyndelsen forbeholder anvendelsen af det sammenkoblede net for et begrænset antal selskaber, som er bedst egnet til at udnytte nettet, dvs. større forbrugere og distributionsselskaber.

For industriselskaber forudsættes det, at medlemsstaterne skal have mulighed for at begrænse tredjemands adgang til nettet til større selskaber med henblik på forsyning af lokaliteter, hvis individuelle årlige forbrug overstiger 100 GWh/år. Denne energimængde svarer til et kraftforbrug på ca. 25 MW, under forudsætning af at forbrugeren arbejder i ca. 4000 timer årligt.

På denne måde vil 400 til 500 industrielle forbrugere blive berørt i Fællesskabet. De, som især vil blive omfattet er store energiforbrugende industrigrene som aluminiums-, cement-, stålindustrien samt den kemiske industri osv.

Hvad angår distributører ville en mængdemæssig grænse med henblik på at begrænse antallet af berettigede enheder have medført, at der blev alt for stor forskel mellem vilkårene i de forskellige lande, eftersom antallet og størrelsen af distributører er meget forskellig, afhængig af hvilken medlemsstat der er tale om.

Man har således foretrukket at fastsætte en procentvis grænse. Det fastsættes, at distributionsselskabet er berettiget, forudsat at dets salg udgør mindst 3% af den samlede energi i den pågældende medlemsstat. For at undgå forskelsbehandling mellem distributionsselskaber af forskellig størrelse, fastsættes det yderligere, at distributionsselskaberne kan associeres, så de når op over denne grænse. Samlet vil omkring 100 distributions-selskaber, enkeltpersoner, industriselskaber eller associeringsselskaber være berettiget i hele Fællesskabet.

5. Drift af transmissionsnet

5.1 De tre foranstaltninger i forbindelse med begrænset adgang til nettet for tredjemand, liberaliseringen af produktionen og bygningen af ledningslinjer må gennemføres på en gennemsigtig og ikke-diskriminatorisk måde, således at der ikke kan sættes spørgsmålstegn ved pålideligheden af den tekniske drift af nettene.

5.2 Artikel 8 indeholder bestemmelser om, at der i hver region skal udpeges et selskab, som er ansvarligt for det sammenkoblede net, og som forestår den tekniske drift. Hvis der ikke sker denne forenkling af driften, vil man ikke kunne opretholde en sikker teknisk drift. Det er op til medlemsstaterne at udpege det selskab, som er ansvarligt for nettet i hver region eller at delegerer denne udpegelse over til de selskaber, som ejer nettene. Begrebet "region" betyder her et geografisk område, som er hensigtsmæssigt afgrænset i relation til den tekniske ledelse af elektricitetsnettet. Det kan være et helt medlemsland, mindre regioner eller regioner, der omfatter flere medlemslande. De nuværende strukturer vil derfor ikke blive berørt heraf.

Det ansvarlige selskab skal drives adskilt fra produktions- og distributionsafdelingerne, så der ikke sker en favorisering af de produktions- eller distributionsafdelinger, som indgår i det pågældende selskab.

5.3 Artikel 9 indeholder de vigtigste krav vedrørende nettets drift. Det er det sikre net, som nu skal gøres tydeligt, i betragtning af antallet af ansvarlige selskaber. De opgaver, som påhviler de for nettet ansvarlige selskaber og ikke andre, er følgende: Opretholdelse af et sikkert transmissionsnet, ydelse af hjælpefunktioner, udvikling af nettet og sikring af at de fornødne oplysninger med hensyn til afregning og betaling foreligger.

5.4 Artikel 10 indeholder regler om, at det ansvarlige transmissions-selskab er forpligtet til at samarbejde med de ansvarlige selskaber for sammenkoblede net, med henblik på at sikre en koordineret udbygning samt en sikker og effektiv drift af hele det sammenkoblede net, til bedste for alle brugere.

5.5 Artikel 11 indfører en forpligtelse til at kunne forelægge en interesseret part en prognose om forholdet mellem leverancer og efterspørgsel samt transmissionskapaciteten. Et af formålene med denne prognose er at give medlemsstaten mulighed for at få oplysninger om nettets tilstand og at få nødvendig bistand i sit arbejde med at tildele bevillinger. Rapporten er også en grundlæggende informationskilde for alle potentielle netbrugere, som giver dem mulighed for at starte med lige muligheder. Uden dette ville det være vanskeligt at hindre, at f.eks. muligheder for at tilslutte nye produktionsenheder i en given region alle monopoliseres via projekter, som forelægges af samme selskab.

- 5.6 Artikel 12 omhandler spørgsmålet om fastsættelse af tekniske regler vedrørende tilkobling til nettet af produktions- og forbrugsanlæg samt selvstændige linjer og andre net. Det er nødvendigt, at disse regler udarbejdes på forhånd, og at interesserede producenter kan få adgang til dem. Disse tekniske krav skal sikre, at netintegriteten opretholdes, at netoperationerne sikres, og at udvekslingen af elektricitet lettes. De fastlægges på grundlag af europæiske specifikationer, hvor sådanne findes. Uden disse regler ville der være for stor fare for, at man i nettet ville benytte tekniske argumenter til at afslå tilkobling af selvstændige producenter, som kan konkurrere med de eksisterende selskaber, eller til at afslå tilkobling af nye linjer, som ville bidrage med billigere elektricitet, eller måske til at modarbejde tilkobling af forbrugsanlæg, som man vidste ville få elleverancer fra konkurrenter.
- 5.7 Artikel 13 omhandler lastfordelingen mellem elværker og fastlæggelse af brugen af samkøringslinjer. Der er her tale om en teknisk opgave, som er specifik for elektricitetsområdet, hvor netstabiliteten gør det påkrævet at sikre, at leverancerne på ethvert tidspunkt svarer til efterspørgslen. Det skal sikres, at det for nettet ansvarlige selskab ikke kan drage kommercielle fordele af denne tekniske opgave. Det er grunden til, at reglerne skal klart defineres på forhånd og være objektive, ikke-diskriminatoriske og baseret på økonomiske kriterier.
- 5.8 Artikel 14 omhandler specielt gennemførelsen af tredjemands adgang til nettet. Nettet er samlingspunktet for alle de parter der er involveret i tredjemands adgang til nettet, dvs. producenter, leverandører, forbrugere og eventuelt andre net. Der er derfor brug for en mindsteprocedure, der skal overholdes. Det ansvarlige transmissionselskab modtager anmodningen fra netbrugeren og udarbejder en aftale, hvis anmodningen kan efterkommes inden for nettets rammer. Hvis det ansvarlige transmissionselskab ikke finder, at der er kapacitet til rådighed, underretter det den potentielle bruger herom og angiver klart årsagen til afslaget. Det skal også anføre, hvordan udsigterne for at udvikle nettet er, og mulighederne for transmission på længere sigt. Frem for alt skal det på forhånd offentliggøre det grundlag, på hvilket de finansielle vilkår for brug af nettet fastsættes, så enhver bruger kan foretage en realistisk vurdering af de priser, som han skal betale. Disse oplysninger er af væsentlig betydning for at hindre, at nettet pålægger brugerne urimelige transmissionspriser eller priser, som skaber forskelsbehandling mellem brugerne indbyrdes.
- Da der er tale om et naturligt monopol, skal priserne for brug af nettet stå i rimeligt forhold til de omkostninger, der på lang sigt vil være forbundet med tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste, tillige med en rimelig forrentning af den investerede kapital.
- 5.9 Artikel 15 indeholder bestemmelser om, at det ansvarlige transmissionselskab skal sikre, at de forretningsmæssige følsomme oplysninger, det modtager, behandles fortroligt. Der er f.eks. tale om oplysninger, som det modtager i forbindelse med forhandlingerne om brug af nettet eller oplysninger, som det ligger inde med i forbindelse med distributionselskaber. Uden denne bestemmelse vil der være fare for, at det ansvarlige transmissionsel-

skab kunne anvende disse oplysninger til at favorisere den produktionsafdeling, som allerede findes i samme selskab eller producenter, hvortil det er knyttet via ejerskab.

6. Distribution

- 6.1 På distributionsniveauet er det desuden nødvendigt at udpege et selskab med særligt ansvar for det distributionsnet, der er tilsluttet det sammenkoblede net. Dette ansvarlige selskab skal fastsætte de tekniske betingelser for selvstændige linjer, som skal forbindes til dets net, og skal sikre, at berettigede kunder får adgang til nettet.

De principper, der er redegjort for i det foregående vedrørende ansvarlige transmissionselskaber, gælder stort set tilsvarende for de ansvarlige distributionselskaber.

- 6.2 Forudsat at der er adgang til nettet for berettigede enheder og forudsat at enhver forbruger kan handle med en anden leverandør ved hjælp af en direkte linje, kan medlemsstaterne fortsat give ret til enedistribution, forudsat at forpligtelserne med hensyn til gennemsigtighed, som er indeholdt i forslagene til levering af tjenesterne, overholdes.

- 6.3 Under alle omstændigheder vil der uanset medlemsstaternes handling i praksis fortsat være et de facto-monopol på distributionsniveauet i de fleste tilfælde.

Det bør derfor sikres, at medlemsstaterne kan regulere dette forhold. Da der er tale om mange forskellige distributionsstrukturer, bør medlemsstaterne have så stor en handlemargen som mulig for at samordne fastlæggelsen af rettigheder og forpligtelser som offentlig tjeneste for det ansvarlige distributionselskab og forbrugerens rettigheder og pligter til de lokale forhold.

Især kan medlemsstaterne pålægge det ansvarlige distributionselskab at levere elektricitet til kunder i henhold til regulerede tariffer, for så vidt angår den mængde, som disse kunder ikke udøver deres ret til at få leveret eller ikke har ret til at få leveret fra andre leverandører. For de kunder, som ikke har eller som ikke ønsker at udnytte tredjemands adgang til nettet, kan forpligtelsen til at levere bevare sin sædvanlige form og hvile på eneleverandøren, dvs. distributionselskabet. Det er op til dette selskab at opfylde sine leveringsforpligtelser ved selv at fremstille eller ved at købe elektricitet fra andre producenter. Hvad angår forbud mod forskelsbehandling kan det forventes, at denne forpligtelse også vil omfatte leverancer fra det lokale distributionselskab til en forbruger, som ville vælge en anden direkte linjeleverandør eller adgang til nettet blot for en del af sit behov.

For de forbrugere, som vælger en anden direkte linjeleverandør eller tredjemands adgang til nettet, "skal der fastsættes bestemmelser om, hvilken procedure der skal følges ved ophør og genoptagelse af leveringen. I begge tilfælde er det medlemsstaterne, der skal fastsætte reglerne for underretningspligten og procedurerne.

6.4 Det er en kendsgerning, at eldistributionsselskaber i næsten alle tilfælde har et monopol inden for et bestemt forsyningsområde og ikke opfylder de sædvanlige kriterier for en konkurrencebaseret industriel aktivitet. Der bør derfor sikres en vis form for indirekte konkurrence i form af rapporter om kvaliteten af elforsyningen og kvaliteten af den faktiske distributionstjeneste. Kommissionen vil udarbejde listen over generelle indikatorer, som er nødvendig for at sikre, at rapporterne kan sammenlignes indbyrdes på fællesskabsplan.

7. Adskillelse af og øget gennemsigtighed i regnskaberne

For at kunne harmonisere de vilkår, på hvilke elselskaberne opererer, foreslås der bestemmelser om at adskille transmissions- og distributionsaktiviteterne i vertikalt integrerede selskaber, såvel offentlige som private. Dette vil sikre, at transmissions- og distributionsfunktionerne administreres neutralt.

Kommissionens forslag går ud på at forlange, at transmission og distribution drives som separate afdelinger, hvilket er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for gennemsigtighed. Derudover skal disse afdelinger samt elektricitetsproduktionsafdelingen offentliggøre separate regnskaber. For at undgå, at offentlige og private selskaber behandles forskelligt i denne henseende, skal alle selskaber følge den almindelige regnskabspraksis for kommercielle virksomheder.

Det vil sikre, at regnskaberne for transmissions- og distributionsaktiviteterne altid udarbejdes på et sammenligneligt grundlag, så der sikres en retfærdig konkurrence, og man undgår forskelsbehandling. Samtidig kan de tilsynsførende myndigheder kontrollere, at de tariffer, der fastsættes for levering af tjenesteydelser, som til en vis grad i praksis er omfattet af et monopol, ikke er urimelige.

Denne form for opdeling (separate afdelinger og separate regnskaber) er særlig vigtig med indførelsen af regler om adgang for tredjepart.

8. Beskyttelsesklause

I tilfælde af pludselige forstyrrelser på energimarkedet, eller såfremt anlægs eller personers sikkerhed trues, skal medlemslandene kunne træffe passende beskyttelsesforanstaltninger. Disse skal meddeles til Kommissionen, som kan anmode medlemslandene om at ændre eller ophæve sådanne foranstaltninger, såfremt de har en negativ indvirkning på samhandelen mellem medlemslandene i et omfang, der strider imod den fælles interesse.

9. Forbrugerbeskyttelse og brugerudvalg

Den vigtigste form for beskyttelse, som de store industrielle forbrugere og distributionsselskaberne har, er muligheden for selv at vælge leverandør.

Beskyttelsen af den private forbruger i husholdningerne vil i løbet af anden etape fremgå af forskellige ordninger:

- i) De private forbrugere vil drage fordel af den lovgivningsmæssige ramme, som medlemsstaten har udarbejdet, og hvori distributions-selskabernes rettigheder og forpligtelser som offentlig tjeneste er fastsat, især bestemmelser vedrørende forsyningsforpligtelser;
- ii) forbrugeren vil også drage fordel af de priskontrolordninger, som medlemsstaten anvender, og i det tilfælde, hvor noget sådant foregår, af foranstaltninger vedrørende prisstandardisering, som gælder for en medlemsstats hele territorium;
- iii) frem for alt er et distributionselskab, økonomisk set, som leverer til en forbruger, berettiget til adgang til nettet for tredjemand, sandsynligvis i samarbejde med andre distributions-selskaber, og kan derfor videreføre fordelene herved til hele kundekredsen.

Skønt der er forskellige leveringsbetingelser for levering til husholdningerne og de store industrielle forbrugere, er der på denne måde ikke grund til at forvente, at der vil ske en forvridding eller forskelsbehandling mellem de forskellige forbrugerkategorier, som følge af liberaliseringen af elsektoren.

Hvis man skal sikre en smidig og velfunderet gennemførelse af det foreslåede direktiv, må medlemslandene etablere egnede ordninger, der giver brugerne herunder husholdningerne mulighed for at blive rådspurgt i forbindelse med spørgsmål, som vedrører direktivet.

10. Ændringsklausul med henblik på gennemførelse af tredje etape

Anden etape vil ikke betyde gennemførelse af det indre marked. En tredje etape vil blive nødvendig, og den vil blive fastlagt i detaljer på baggrund af de erfaringer, der indhøstes under anden etape. For at de økonomiske operatører kan vide, hvad de kan forvente af fremtiden, er det nødvendigt, at Rådet forpligter sig til inden den 31.12.1995 at foretage de nødvendige ændringer.

C. Detaljerede forslag vedrørende naturgas med henblik på gennemførelse af anden etape.

1. Markedskarakteristika

I forbindelse med det foreliggende forslag skal man være opmærksom på følgende særlige karakteristika ved naturgasmarkedet i Fællesskabet:

- i) eksisterende forskelle i markedsstruktur og -udvikling
- ii) markedets vækst
- iii) forholdet til omverdenen.

1.1 Forskelle i markedsstruktur og -udvikling

I øjeblikket forbruges 95% af naturgassen i EF af kun fem medlemslande. I de øvrige medlemslande er gasindustrien endnu på begynderstadiet eller på planlægningsstadiet.

Mens det etablerede gasmarked vil udvikle sig støt, vil det nyetablerede og nyudviklede gasmarked vokse stærkt efter en indledende fase.

De geologiske forhold betinger, at Fællesskabets interne produktion er koncentreret i Nederlandene og i Det Forenede Kongerige, men gas fra Det Forenede Kongerige kan kun anvendes på det britiske marked, eftersom der ikke er nogen forbindelse herfra til gasrørsnettet på kontinentet.

Transporten af naturgas er afgørende for markedets integration, og det europæiske net må forbedres og forsynes med forbindelsesledninger og iøvrigt styrkes, hvis man skal kunne skabe et integreret europæiske naturgasmarked.

1.2 Markedets vækst

Efterspørgslen forventes at stige fra det nuværende niveau på 225 mia m³ til ca. 330-350 mia m³ om året ved år 2010, afhængigt af hvilke hypoteser man lægger til grund for den økonomiske vækst, udviklingen i energiuudnyttelsen, ændringer i de økonomiske strukturer og hensynet til miljøbeskyttelsen. Miljøhensyn forventes at medføre en betydelig stigning i efterspørgslen, især på baggrund af muligheden for at anvende mere naturgas til fremstilling af elektricitet, efter at man har ophævet fællesskabsbestemmelserne om brug af gas i kraftværker⁽¹⁵⁾.

1.3 Forholdet til omverdenen

Fællesskabet er og vil fortsat være stærkt afhængigt af leverandører fra tredjelande. I øjeblikket kommer 40% af Fællesskabets forsyning fra lande uden for EF, og gasimporten forventes at stige fra dette niveau til ca. 60% ved år 2010. Eftersom gassen kommer fra kun tre kilder, indebærer denne afhængighed af udlandet visse problemer i relation til forsynings sikkerheden. Den store afhængighed af udlandet øger behovet for et godt udbygget gasnet på europæisk plan med alle de nødvendige forbindelsesledninger.

2. Målsætninger

Naturgasforsyningen i Fællesskabet er karakteriseret ved en række nationale, regionale eller lokale monopoler. Selv om gassen konkurrerer med andre former for brændsel på de fleste af det endelige markeder, som f.eks. tung fuel-olie, der bruges i

(15) Rådets direktiv 91/148/EØF af 18. marts 1991 om ophævelse af direktiv 75/404/EØF om begrænsning af naturgasforbruget i kraftværker.

industrien, og gasolie til rumopvarmning i husholdningssektoren, er der ingen konkurrence mellem gasleverandørerne om salget til den endelige forbruger nogen steder i Fællesskabet. I de tilfælde, hvor konkurrencen fra andre former for brændsel ikke er særlig hård, er der ikke det fornødne konkurrencemæssige pres på gasleverandørerne til at få dem til at operere effektivt og nedbringe omkostningerne.

I forbindelse med gennemførelsen af et indre energimarked er den grundlæggende målsætning i gassektoren at få skabt en intern konkurrence, som er den nødvendige forudsætning for tilskyndelsen til øget effektivitet i gasforsyningen til fordel for såvel leverandører som forbrugere.

Skærpet konkurrence på Fællesskabets naturgasmarked og den deraf følgende forøgelse af markedets potentielle skulle indebære en væsentlig stigning i antallet af leverandører til det europæiske marked, især gennem øget import af flydende naturgas (LNG). Det forhold, at en større del af efterspørgslen kan opfyldes direkte gennem kontrakter mellem forbrugere og producenter, skulle føre til øget fleksibilitet på markedet, hvilket vil forbedre forsyningssikkerheden på fællesskabsplan.

3. Særlige bestemmelser

Forslaget vedrørende gas er baseret på parallelle løsningsmodeller for gas og elektricitet, idet der dog i fuldt omfang er taget højde for forskellene mellem de to energikilder.

I det følgende redegøres der for direktivforslaget vedrørende naturgas i det omfang, det adskiller sig fra direktivforslaget vedrørende elektricitet.

3.1. Konkurrence i produktionsledet

Naturgasdirektivet dækker ikke udforsknings- og produktionssektoren. Udforskningen og produktionen af naturgas er nøje forbundet med udforskningen og produktionen af olie.

Fællesskabets bestræbelser på at sikre et konkurrencepræget miljø omkring udforskning og produktion kommer således til at omfatte både olie- og gassektoren.

Kommissionen vil i begyndelsen af 1992 fremsætte de nødvendige forslag.

3.2. Tredjemands adgang til nettet

Da den frie adgang for tredjemand til nettet inden for gassektoren rejser mange nye og tekniske problemer, er det ønskeligt, at medlemsstaterne sikrer, at der i en periode kan ske en gradvis tilpasning, og således at der i første omgang gives ret til at benytte det sammenkoblede net til et begrænset antal selskaber, som er bedst egnede til at bruge nettet, f.eks. større forbrugere og distributionsselskaber.

For individuelle selskaber er grænsen blevet sat til 25 mio. m³ pr. forbrugssted. Denne grænse omfatter alle forbrugssteder, hvor der anvendes gas som energikilde og gælder også for de øvrige store kemiske industrier. Andre større brugere såsom større stålværker omfattes også. Hvad angår elproduktion er kraftværker på 50 MW med et årligt forbrug på eller over 2000 timer omfattet. Dette betyder i praksis, at det kun er grundlastkraftværker, der omfattes.

For distributionsselskaber er grænsen blevet sat til 1% af det samlede nationale gasforbrug, og 3% i forbindelse med elektricitet. Man har valgt denne lavere grænse for gassektoren, fordi strukturen er anderledes inden for denne sektor. For det første er større forbrugere ofte forbundet direkte til transmissionselskaberne og får ikke leveringer fra distributionsselskaber. Dette indebærer, at distributionsselskabernes markedsandel er lavere end inden for elektricitetssektoren. For det andet er gas ikke til rådighed overalt på en medlemsstats territorium, men kun i visse regioner. Dette gør sammenlægning vanskeligere.

3.3. Vigtigste tekniske karakteristika ved naturgassektoren

Mens elektricitetsnettet til enhver tid kræver en nøjagtig afpasning af forsyningen efter efterspørgslen, fordi oplagring er umulig, kan det lade sig gøre at lagre naturgas, og trykket i rørledningerne kan ændres, så der er store muligheder for i forbindelse med nettets drift at variere forsyningerne efter efterspørgslen. Det betyder, at der ikke er tekniske hensyn, der betinger en central kontrol med nettet, og at alle gasselskaber, der er tilsluttet nettet, kan tilbyde sikre forsyninger og stor driftssikkerhed på deres egen rørledning eller rørledninger, under forudsætning af at der er indgået de nødvendige aftaler mellem de forskellige selskaber på nettet.

Det er derfor ikke nødvendigt at udpege et gastransportselskab, som har ansvaret for hele nettet i et givet område; nettets drift kan varetages af de nuværende og kommende gastransportselskaber uafhængigt af hinanden inden for hver deres del af nettet.

Men i forbindelse med distributionen af naturgas har man valgt at operere med selskaber med særligt ansvar for distributionsnettene, fordi det i distributionsleddet i praksis ikke er muligt at etablere parallelle net, og distributionsselskabet er derfor ansvarligt for hele distributionsområdet. Det kan meget vel tænkes, at et medlemsland vil overdrage de opgaver, som et sådant selskab skal løse, til de eksisterende produktionselskaber.

3.4 Oplagring

Da oplagring er både en integreret og væsentlig del af transmissionsystemet og en selvstændig funktion i naturgassektoren, har man medtaget spørgsmålet om liberalisering af oplagring af naturgas i direktivforslaget, men kun i det omfang oplagringen har betydning for, hvordan markedet fungerer i relation til afpasning af udbud og efterspørgsel. Strategisk oplagring er ikke omfattet af direktivforslaget.

3.5 LNG-faciliteter

LNG-terminaler er medtaget i direktivet, eftersom sådanne faciliteter kan være af meget stor betydning for de forbrugere, der ønsker at anvende nettet, især for regioner, der anvender LNG som eneste input i systemet. Eftersom det er muligt at få leveret LNG fra andre kilder end de traditionelle leverandører, vil en liberalisering af denne sektor føre til skærpet konkurrence på gasmarkedet som helhed.

3.6. Forpligtelse til at aftage bestemte mængder

3.6.1 Særlige ordninger om forpligtelse til at aftage bestemte mængder

I forbindelse med liberaliseringen af naturgasmarkedet er man nødt til at tage højde for de eksisterende forpligtelser til at aftage bestemte mængder, ellers bringes gasselskabernes økonomiske levedygtighed i fare. De eksisterende ordninger vedrørende forpligtelser til at aftage bestemte mængder blev indgået som en form for risikodeling mellem producenter og gasselskaber, hvorved gasselskaberne garanterer at betale for en forud fastsat årlig mængde til den pris, der er fastsat i aftalen, uanset om de aftager hele denne mængde. På denne måde flyttes risikoen i forbindelse med at få afsat mængden på længere sigt fra producenterne og over til gasselskaberne. Prisen er normalt koblet til olieprisen, og prisrisikoen forbliver således hos producenterne, men denne risiko virker begge veje, eftersom prisen både kan gå op og ned. Man forhandlede sig frem til sådanne ordninger for at nedbringe producenterens risiko til et niveau, som var tilstrækkelig lavt til at berettigede til investering i udvikling af de meget dyre gasfelter. Det blev betragtet som noget væsentligt, især på markeder i udvikling, hvor der ikke var noget etableret marked til at sikre afsætningen. Men på et fælles europæisk gasmarked vil dette behov være langt mindre fremover, eftersom producenten vil have større sikkerhed for at kunne afsætte de nødvendige mængder, og forbrugeren samtidig får øget forsynings-sikkerhed.

Desuden kan der i forbindelse med en ordning, hvor tredjepart har adgang til nettet, opstå andre former for risikodeling (f.eks. direkte mellem forbrugerne og producenterne). Det er sandsynligt, at udforskningen af store nye gasfelter uden for Fællesskabet med omfattende startinvesteringer til transport vil kræve visse garantier for afsætningen også i fremtiden. Sådanne garantier kan naturligvis ikke kun gives af gasselskaberne, men også af de endelige forbrugere og af udviklingslandene. I praksis har de store brugere såsom kraftværker og større energiforbrugere forholdsvis stabile langsigtede behov, mens udviklingslandene har langsigtede behov, som kan variere betydeligt afhængigt af årstiden.

3.6.2 Konsekvenserne af en liberalisering af markedet

Gennemførelsen af det indre marked kan indebære store ændringer i gasindustriens økonomiske vilkår. Hidtil har de enkelte gasselskaber stået for hele forsyningen på et marked, som ofte var nationalt afgrænset, og de kunne derfor sagtens acceptere sådanne leveringsklausuler for det pågældende marked.

Men på et mere konkurrencepræget marked vil alle forbrugere enten kunne købe gas direkte eller vælge at blive hos deres tidligere leverandør. Fremover må gasselskaberne tage højde for denne nye situation, når de indgår aftaler om at aftage bestemte mængder. Det er ikke muligt at ændre på de eksisterende ordninger, medmindre der i kontrakten er en bestemmelse om genforhandling. Sådanne genforhandlinger kan især være nødvendige, hvis liberaliseringen af markedet fører til, at gasprisen kobles fra olieprisen.

I det omfang gasforhandlerselskaber vil kunne afsætte deres gas overalt i Fællesskabet, vil de få mulighed for at vinde nye markeder, da efterspørgslen forventes at stige markant i den nærmeste fremtid. Det skulle give gasselskaberne mulighed for fortsat at kunne opfylde deres eksisterende forpligtelser uden alt for store vanskeligheder på det fremtidige marked, som vil være helt åbent, og det vil formentlig begrænse antallet af genforhandlinger.

3.6.3 Beskyttelsesklause

Kommissionen foreslår en særlig beskyttelsesklause i direktivet, hvorefter et medlemsland med Kommissionens godkendelse kan træffe de fornødne foranstaltninger, såfremt et af dets gasselskaber kommer ud i alvorlige økonomiske vanskeligheder på grund af eksisterende forpligtelser til at aftage eller betale for bestemte mængder.

D. Konklusioner

Kommissionen foreslår derfor to direktiver baseret på artikel 57, stk. 2, artikel 66 og artikel 100 A, ét for elektricitet (jf. bilag 1) og et andet for naturgas (jf. bilag 2).

Forslag til
RADETS DIREKTIV
om fælles regler for det indre marked for elektricitet

RADET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, artikel 66 og artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Der bør vedtages foranstaltninger med henblik på gennemførelse af det indre marked, som fastsat i Traktatens artikel 8 A; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

gennemførelsen af det indre marked for elektricitet er særlig vigtig både for at gøre produktionen, transporten og distributionen af dette produkt mere effektiv, samtidig med at forsyningssikkerheden i Fællesskabet øges, og for at sikre, at alle brugere kan købe elektricitet på lige vilkår, så konkurrenceforvridninger i brugerindustrierne undgås;

det indre elektricitetsmarked bør gennemføres gradvis og i etaper, så sektoren får mulighed for at tilpasse sig til de nye betingelser på en fleksibel og planlagt måde;

Rådets direktiv 90/547/EØF af 29. oktober 1990 om transit af elektricitet gennem de overordnede net¹⁾ og Rådets direktiv 90/377/EØF af 29. juni 1990 om en fællesskabsprocedure med hensyn til gennemsigtigheden af prisen på gas og elektricitet til den endelige forbruger i industrien²⁾ er første etape i retning af gennemførelsen af det indre elektricitetsmarked;

det er nu nødvendigt at træffe yderligere foranstaltninger for at gennemføre det indre elektricitetsmarked;

nødvendigheden af at sikre en reel åbning af markedet og en retfærdig og velafbalanceret anvendelse af disse regler forudsætter indførelse af harmoniserede kriterier og procedurer for opførelse og drift af elværker; disse kriterier og procedurer skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminatoriske for at sikre, at der ikke opstår konkurrenceforvridning, især som følge af særlige vilkår med hensyn til placering af elværker inden for Fællesskabet og deres beliggenhed i nærheden af markedet;

Det er derfor nødvendigt at fastsætte fælles regler for medlemsstaternes udstedelse af bevillinger til opførelse og drift af elværker og transmissions- og distributionsledningsanlæg samt at træffe andre foranstaltninger, som måtte være nødvendige for at sikre, at det indre marked kan fungere effektivt;

der skal ved gennemførelsen af det indre energimarked, især inden for elektricitetssektoren, tages hensyn til målsætningen om økonomisk og social samhørighed;

elektricitetselskaber skal på det indre marked kunne operere på grundlag af normale forretningsmæssige principper;

1) EFT nr. L 313 af 13.11.1990, s. 30.

2) EFT nr. L 185 af 17.7.1990, s. 16.

det bør sikres, at forbrugere og producenter af elektricitet har adgang til transmissions- og distributionsnettene uden forskelsbehandling og under forudsætning af, at der er disponibel kapacitet mod rimelig betaling; medlemsstaterne vil i den næste fase muligvis begrænse denne regel til at omfatte store industriselskaber og på visse betingelser distributionselskaber;

hvert transmissionsnet skal være underlagt central ledelse og kontrol for at sikre nettets sikkerhed og pålidelighed i producenters og kunders interesse; der bør derfor for hvert transmissionsnet udpeges et ansvarligt selskab, som skal forestå ledelsen og udbygningen af nettet; det ansvarlige transmissionselskab skal handle objektivt, gennemsigtigt og ikke-diskriminatorisk i relation til alle aspekter af driften, herunder godkendelse af tilslutninger til nettet, priser for leverede tjenester og lastfordelingen mellem elværker;

af samme grunde skal der udpeges et for et distributionsnet ansvarligt selskab, der skal lede og udbygge det enkelte distributionsnet;

vilkårene for tilslutning til transmissions- og distributionsnettene skal fastlægges på grundlag af europæiske specifikationer, hvor dette er muligt, eller på grundlag af andre internationale standarder og specifikationer;

der skal fastlægges klare principper for priserne for at sikre retfærdige og gennemsigtige betingelser for brugen af transmissions- og distributionsnettene;

for at sikre gennemsigtighed og ikke-diskriminatorisk behandling skal transmissions- og distributionsfunktionerne i vertikalt integrerede selskaber drives som særskilte afdelinger med separate regnskaber; regnskaberne for alle elektricitetselskaber skal være så gennemsigtige som muligt for at hindre muligt misbrug af en dominerende stilling, f.eks. i form af unormalt høje eller lave tariffer eller diskriminatorisk behandling i forbindelse med sidestillede transaktioner;

der skal fastsættes beskyttelsesbestemmelser og procedurer for afgørelse af tvister;

i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet fastsættes de generelle principper på fællesskabsplan, mens de detaljerede gennemførelsesbestemmelser overlades til medlemsstaterne, således at hver medlemsstat kan vælge den ordning, som bedst svarer til dens særlige situation; medlemsstaterne bør derfor med forbehold af bestemmelserne i Traktaten og på grundlag af Traktaten, frit kunne fastsætte de detaljerede betingelser for at give tilladelse til opførelse af kraftværker og transmissions- og distributionsledninger, og til at fastsætte ikke-diskriminatoriske og objektive kriterier for lastfordelingen mellem elværker; desuden bør medlemsstaterne kunne fastsætte, hvilke rettigheder der skal tillægges distributionselskaberne (herunder tildeling af eneforhandlingsrettigheder til distribution til alle kunder under den grænse, der er gældende for at være berettiget til adgang til transmissions- og distributionsnettet) og deres forpligtelser som offentlig tjeneste, herunder forpligtelsen til at levere, vedligeholdelse af netsikkerhed og udvikling af nettets evne til at imødekomme efterspørgslen; medlemsstaterne skal også have ret til at regulere alle aspekter af elektricitetstarifferne til den endelige forbruger, som ikke er berettiget til adgang til transmissions- og distributionsnettet, f.eks. for at sikre, at disse kunder behandles ens;

disse foranstaltninger udgør den anden fase af liberaliseringen; når de er trådt i kraft vil der imidlertid fortsat være visse hindringer for handelen med elektricitet mellem medlemsstaterne indbyrdes; det vil derfor være nødvendigt at liberalisere markedet yderligere, herunder især at reducere grænserne for levering af elektricitet fra producenter til kunder; hvorledes den tredje fase, som gennemfører det indre elektricitetsmarked fuldt ud skal se ud, vil først kunne fastlægges på

baggrund af erfaringerne fra den anden fase; en treårig periode er tilstrækkelig lang til at indsamle de erfaringer, hvorpå fastlæggelsen af den tredje og endelige fase kan finde sted;

nærværende direktiv berører ikke anvendelsen af Traktatens bestemmelser

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Kapitel I

Anvendelsesområde

Artikel 1

I dette direktiv fastsættes fælles regler for adgang til markedet og for de kriterier og procedurer, der skal anvendes ved udstedelse af bevilling til produktion, transmission og distribution af elektricitet og for driften af det sammenkoblede net.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved

1. "produktion": fremstilling af elektricitet;
2. "producent": en juridisk eller fysisk person, der fremstiller elektricitet til eget brug eller med henblik på salg;
3. "transmission": transport af elektricitet på det sammenkoblede højspændingsnet med henblik på levering af elektricitet til kunder;
4. "distribution": transport af elektricitet på lavspændingsdistributionsnet med henblik på levering af elektricitet til kunder;
5. "kunder": forhandlere og endelige købere af elektricitet;
6. "samkøringslinjer": udstyr, der anvendes til at sammenkoble elsystemer;
7. "det sammenkoblede net": flere transmissions- og distributionsnet, der er indbyrdes forbundet ved hjælp af en eller flere samkøringslinjer;

8. "direkte linje": en linje, som forbinder én eller flere kunder med et leveringssted uden brug af det sammenkoblede net;
9. "økonomisk fordelagtig rækkefølge": rækkefølgen af elektricitetskilder i henhold til økonomiske kriterier;
10. "europæisk specifikation": en fælles teknisk specifikation, en europæisk standard eller en national standard til gennemførelse af en europæisk standard;
11. "europæisk standard": standard, der er godkendt af Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) eller af Den Europæiske Komité for Elektronisk Standardisering (Cenelec), som "europæisk standard (EN)" eller "harmoniseringsdokument (HD)" efter de fælles regler for disse organer;
12. "fælles teknisk specifikation": teknisk specifikation, som er udarbejdet efter en af medlemsstaterne godkendt procedure for at sikre ensartet anvendelse i alle medlemsstaterne, og som er offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende;
13. "hjælpefunktioner": alle funktioner, der er nødvendige for driften af et transmissions- eller distributionsnet, herunder kontrol med belastningskarakteristika, frekvensregulering, spændingsregulering, reserveeffekt osv.;
14. "netbruger": alle juridiske eller fysiske personer, der leverer til eller forsynes fra et transmissions- eller distributionsnet. Dette omfatter producenter, de for nettene ansvarlige selskaber, ejere af selvstændige transmissions- og distributionsledningsanlæg, distributionselskaber samt andre kunder;
15. "leverandør": en juridisk eller fysisk person, der forsyner kunder med elektricitet;

16. "forsyning": levering og salg af elektricitet til kunder;
17. "vertikalt integreret elektricitetsselskab": et elektricitetsselskab, der varetager to eller flere af følgende opgaver: produktion, transmission og distribution af elektricitet.

Kapitel II

Markedsadgang

Artikel 3

1. Medlemsstaterne sikrer, at elselskaber drives efter forretningsmæssige principper, og må ikke udøve forskelsbehandling mellem disse selskaber hverken med hensyn til rettigheder eller forpligtelser.
2. Elselskaber skal især være frit stillet med hensyn til at tilpasse karakteren af deres virksomhed til markedet og til inden for Fællesskabet at påbegynde aktiviteter på områder, der har tilknytning til elsektoren.
3. Uden at det berører artikel 16, stk. 2, må medlemsstaterne ikke fastsætte, godkende, påvirke eller regulere tariffer eller priser til kunderne for den mængde, som disse kunder udøver deres ret til at købe, få leveret eller at aftale at købe og få leveret via transmissions- og distributionsnettet i henhold til artikel 6 og artikel 7.

Artikel 4

1. Medlemsstaterne tillader selskaber, der er etableret i Fællesskabet, at opføre, drive, købe eller sælge elværker, som er beliggende på deres område, og som er beregnet til produktion af elektricitet til eget brug eller med henblik på salg, såfremt de blot overholder de kriterier og følger de godkendelsesprocedurer, der fastsættes i henhold til stk. 2 til 6.
2. Medlemsstaterne fastsætter de kriterier, som skal opfyldes af et selskab, der ansøger om bevilling til at opføre eller drive et elværk. Kriterierne skal være objektive og ikke-diskriminatoriske. De skal offentliggøres senest seks måneder efter den dato, som er fastsat i artikel 28.

Kriterierne skal udelukkende vedrøre:

- værkets sikkerhed,
- miljøbeskyttelseskrav,
- arealanvendelse og placering,
- det ansøgende selskabs tekniske og finansielle kapacitet.

Men medlemsstaterne kan af miljøpolitiske eller forsyningsikkerhedsmæssige grunde supplere disse kriterier med kriterier, der begrænser arten af den primære energikilde, der kan anvendes til produktion af elektricitet.

3. Medlemsstaterne fastlægger og offentliggør senest seks måneder efter den dato, som er fastsat i artikel 28, de procedurer, som skal følges af et selskab, der ansøger om bevilling til at opføre og drive elværker. Procedurerne skal være ikke-diskriminatoriske.

Procedurerne kan variere afhængigt af arten af den primære energikilde, der skal anvendes, og elværkernes tekniske udformning. Hvor det drejer sig om større anlæg, kan der gives bevilling til hver enkelt etape af opførelsen.

4. Medlemsstaterne sikrer, at kriterierne og procedurerne anvendes, så de ikke får diskriminatorisk virkning, og at alle ansøgninger behandles inden for rimelig tid.

Enhver ændring, der foretages i kriterier og procedurer, mens en ansøgning er under behandling, skal gennemføres, så den ikke får diskriminatorisk virkning for ansøgere, hvis ansøgninger er under behandling.

5. Medlemsstaterne kan knytte betingelser og krav til bevillingen, under forudsætning af at sådanne betingelser og krav ikke har diskriminatorisk virkning og ikke er mere restriktive, end det er nødvendigt for at sikre, at kriterierne overholdes.
6. Medlemsstaterne sikrer, at begrundelserne for afvisning af en bevillingsansøgning meddeles ansøgeren og fastlægger en procedure, der giver ansøgeren mulighed for at appellere en sådan afvisning.

Artikel 5

1. Medlemsstaterne giver bevilling til at bygge eller drive eltransmissions- og distributionsledningsanlæg og dertil knyttet udstyr på deres område i overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 2 til 8.
2. Medlemsstaterne fastlægger de kriterier, som skal opfyldes af et selskab, der ansøger om bevilling til at opføre eller drive et transmissions- eller distributionsledningsanlæg. Kriterierne skal

være objektive og ikke-diskriminatoriske. De offentliggøres senest seks måneder efter den dato, som er fastsat i artikel 28.

Kriterierne skal udelukkende vedrøre:

- ledningsanlæggenes og det dertil knyttede udstyrs sikkerhed,
- miljøbeskyttelseskrav,
- arealanvendelse og placering,
- anvendelse af offentlige arealer,
- det ansøgende selskabs tekniske og finansielle kapacitet.

3. Medlemsstaterne kan afvise eller udskyde at give bevilling, såfremt de pågældende transmissions- eller distributionsbehov kan opfyldes med den eksisterende transmissions- og distributionskapacitet, der er til rådighed på det sammenkoblede net til en rimelig og retfærdig pris.
4. Medlemsstaterne fastlægger og offentliggør senest seks måneder efter den dato, som er fastsat i artikel 28, de procedurer, som skal følges af et selskab, der ansøger om bevilling til at opføre eller drive transmissions- og distributionsledningsanlæg. Procedurerne skal være ikke-diskriminatoriske.
5. Medlemsstaterne sikrer, at kriterier og procedurer anvendes, så de ikke får diskriminatorisk virkning, og at alle ansøgninger behandles omgående.

Enhver ændring, der foretages i kriterier og procedurer, mens en ansøgning er under behandling, skal gennemføres, så den ikke får diskriminatorisk virkning for ansøgere, hvis ansøgninger er under behandling.

6. Alle tilladelser til at ekspropriere privat ejendom og alle tilladelser til at anvende offentlige arealer skal gives, så de ikke får diskriminatorisk virkning.

Såfremt der tages hensyn til almenvellets interesser, når der gives tilladelse til ekspropriation eller tilladelse til at anvende offentlige arealer, skal et ledningsanlæg betragtes som værende i almenvellets interesse, hvis:

- i) ledningsanlægget er nødvendigt for at opfylde transmissions- eller distributionsbehov, som ikke kan opfyldes med de eksisterende net, eller
- ii) en væsentlig del af ledningsanlæggets kapacitet enten er åbent til brug for tredjemand eller til rådighed for offentligheden til en rimelig og retfærdig pris.

7. Medlemsstaterne kan knytte betingelser og krav til bevillingen, under forudsætning af at sådanne betingelser og krav ikke har diskriminatorisk virkning og ikke er mere restriktive, end det er nødvendigt for at sikre, at kriterierne overholdes.
8. Medlemsstaterne sikrer, at begrundelserne for afvisning af en bevillingsansøgning meddeles ansøgeren, og fastlægger en procedure, der giver ansøgeren mulighed for at appellere en sådan afvisning.

Artikel 6

1. I henhold til artikel 5, stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at elproducenter og leverandører, der er etableret på deres område, er i stand til at forsyne deres egne lokaliteter, datterselskaber og tilsluttede selskaber og kunder via en direkte linje.
2. I henhold til artikel 5, stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at kunder i samme medlemsstat er i stand til at købe eller blive forsynet med elektricitet fra en producent eller leverandør via en direkte linje.

Artikel 7

1. Medlemsstaterne sikrer, at elektricitetsproducenter og -leverandører, der er etableret på deres område, er i stand til:

i) at forsyne deres egne lokaliteter, datterselskaber og tilsluttede selskaber i samme medlemsstat eller i en anden medlemsstat ved brug af det sammenkoblede net, såfremt der er indgået aftaler med de for de pågældende transmissions- og distributionsnet ansvarlige selskaber i henhold til henholdsvis artikel 14 og 21;

ii) at forsyne eller indgå kontrakt om at forsyne kunder i samme medlemsstat eller i en anden medlemsstat ved brug af det sammenkoblede net, såfremt der er indgået aftaler med de for de pågældende transmissions- og distributionsnet ansvarlige selskaber i henhold til henholdsvis artikel 14 og 21.

2. Medlemsstaterne sikrer, at alle kunder, der er etableret på deres område, er i stand til at købe eller blive forsynet eller indgå kontrakt om at købe eller blive forsynet med elektricitet, der leveres af producenter eller leverandører i samme medlemsstat eller i en anden medlemsstat ved brug af det sammenkoblede net, såfremt der er indgået aftaler med de for de pågældende transmissions- og distributionsnet ansvarlige selskaber i henhold til henholdsvis artikel 14 og 21. En medlemsstat kan begrænse en sådan brug af det sammenkoblede net til:

- selskaber, der leverer til bestemte forbrugssteder, hvis samlede individuelle forbrug overstiger 100 GWh pr. år eller et lavere tal, som kan fastsættes af medlemsstaten;

- distributionsselskaber, individuelt eller associeret, hvis individuelle eller aggregerede salg udgør mindst 3% af det samlede forbrug i den pågældende medlemsstat eller et lavere tal, som kan fastsættes af medlemsstaten.

Kapitel III

Drift af transmissionsnet

Artikel 8

1. Medlemsstaterne udpeger eller lader de selskaber, som ejer transmissionsnet (herunder ledningsanlæg, der udgør en del heraf) eller er ansvarlige for kontrollen med nettet eller lastfordelingen, udpege et for nettet ansvarligt selskab, som er forpligtet til at forestå driften og sikre vedligeholdelsen og udbygningen af transmissionsnettet i et givet område samt dets samkøringslinjer med andre net.
2. Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om, at det ansvarlige transmissionsselskab skal drives adskilt fra produktions- og distributionsafdelingerne, hvor der er tale om integrerede elselskaber, eller fra produktions- og transmissionsselskaber iverigt.
3. Medlemsstaterne sikrer, at det ansvarlige transmissionsselskab handler i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 9 til 15.

Artikel 9

1. Det ansvarlige transmissionsselskab opretholder et sikkert, pålideligt og effektivt transmissionsnet i sit område.
2. Det ansvarlige transmissionsselskab afstår fra at købe eller sælge elektricitet, bortset fra de tilfælde, hvor sådanne transaktioner vedrører:
 - de i stk. 4 i denne artikel omtalte hjælpefunktioner
 - elektricitet, der fremstilles i de i artikel 13, stk. 4, omhandlede elværker.

3. Det ansvarlige transmissionselskab bestræber sig på at udbygge transmissionsnettet og foretage hurtig opførelse af ny transmissionskapacitet, som måtte være nødvendig for at afpasse transmissionskapaciteten efter behovet for udnyttelse af denne kapacitet.
4. Det ansvarlige transmissionselskab træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at alle hjælpefunktioner, der er nødvendige for at opretholde et pålideligt og sikkert elektricitetsnet, er til rådighed.
5. Det ansvarlige transmissionselskab sikrer, at der foreligger målte driftsdata, og giver de berørte parter alle nødvendige oplysninger med henblik på afregning og betaling.
6. Det ansvarlige transmissionselskab må ikke udøve forskelsbehandling mellem nettets brugere eller brugergrupper eller mellem nettets brugere og andre af selskabets virksomheder, andre til selskabet knyttede virksomheder eller dets aktionærer.

Artikel 10

1. Det ansvarlige transmissionselskab skal til et selskab, der er ansvarligt for et andet net, med hvilket dets eget net er sammenkoblet, levere de fornødne informationer for en sikker og effektiv drift og en koordineret udbygning af det sammenkoblede net.
2. Det ansvarlige transmissionselskab skal lette overførsler af elektricitet til og fra tilkoblede net. Med henblik herpå indgår selskabet alle fornødne aftaler med andre relevante for transmissions- eller distributionsnet ansvarlige selskaber, så en bruger, der er koblet til dets net, kan benytte det sammenkoblede net.

Det ansvarlige transmissionselskab fastsætter betingelserne for brugen af samkøringslinjer efter samråd med det for det tilkoblede net ansvarlige selskab.

Artikel 11

1. Det ansvarlige transmissionselskab udarbejder og offentliggør hvert år en prognose om den produktionskapacitet, som forventes tilsluttet nettet og om behovet for elektricitet. Prognosen skal dække en periode på mindst 10 år, begyndende med det år, hvori prognosen udarbejdes.

Artikel 12

1. Inden for en periode på højst et år fra den dato, som er fastsat i artikel 28, skal det ansvarlige transmissionselskab udarbejde og offentliggøre tekniske regler vedrørende minimumskrav til teknisk udformning og drift i forbindelse med tilkobling af elværker til nettet, de endelige kunders elektriske installationer, andre transmissions- eller distributionsnet samt direkte transmissions- og distributionslinjer. Disse krav skal være objektive og ikke-diskriminatoriske, og ikke være til hinder for, at det indre elektricitetsmarked kan fungere.
2. De tekniske regler godkendes af den pågældende medlemsstat, som i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 83/189/EØF³⁾ underretter Kommissionen om reglerne vedrørende krav til ydeevne samt tilkoblinger.
3. Der skal mindst fastsættes tekniske regler for følgende:
 - a) krav til spændinger og frekvensydeevne

3) EFT nr. L 109 af 26.4.1983, s. 8.

- b) betingelser for tilkobling til transmissionsnettet, herunder tarifmåling;
 - c) driftsprocedurer og -krav.
4. De tekniske regler fastlægges på grundlag af europæiske specifikationer, hvor sådanne findes.

I mangel af europæiske specifikationer fastlægges de tekniske regler i videst muligt omfang på grundlag af andre standarder, der er almindeligt anvendt inden for Fællesskabet.

5. De tekniske regler skal overholdes, iværksættes og håndhæves af det ansvarlige transmissionselskab. I de tilfælde, hvor en bruger er underlagt forskelligartede tekniske regler, som anvendes af to eller flere ansvarlige transmissions- eller distributionselskaber, bestræber de pågældende selskaber sig på at gøre deres regler indbyrdes overensstemmende.
6. For så vidt angår udarbejdelsen, iværksættelsen og håndhævelsen af de tekniske regler, må der ikke udøves forskelsbehandling mellem et nets brugere eller brugergrupper, medmindre det er nødvendigt af hensyn til forsynings sikkerheden og -kvaliteten. Reglerne må ikke indebære urimelige krav eller forhindre adgang til nettet uden rimelig grund.

Artikel 13

1. Det ansvarlige transmissionselskab er ligeledes ansvarligt for lastfordelingen mellem elværker i dets område og for beslutninger vedrørende brug af samkøringslinjer med andre net.
2. Lastfordelingen mellem elværker og brugen af samkøringslinjer afgøres af det ansvarlige transmissionselskab ud fra nettets

faktiske behov på grundlag af kriterier, som er godkendt af den pågældende medlemsstat. Kriterierne skal være objektive og gennemsigtige og anvendes på en måde, så de ikke får diskriminatorisk virkning, og ikke forhindrer det indre elektricitetsmarked i at fungere;

3. Ved fastlæggelsen af kriterierne for lastfordeling og brug af samkøringslinjer tages der hensyn til den økonomisk set mest fordelagtige produktion fra disponible elværker eller samkøringsoverførsler, de tekniske begrænsninger, der måtte være på nettet, samt alle foranstaltninger, der er truffet af en medlemsstat i henhold til stk. 5.
4. Ved fastlæggelsen af lastfordelingen mellem elværkerne i et område skal det ansvarlige transmissionsselskab give elværker, hvis kapacitet ikke overstiger 25 MW, fortrinsstilling, såfremt disse anlæg anvender vedvarende energikilder eller affald eller fremstiller kraftvarme, som afsættes til rimelige priser.
5. En medlemsstat kan af hensyn til forsynings sikkerheden påbyde, at der ved lastfordelingen gives elværker, der anvender indenlandske primære brændselskilder, fortrinsstilling, såfremt forbruget ikke i noget kalenderår overstiger 20% af den samlede primærenergi, der skal til for at producere den elektricitet, som forbruges i den pågældende medlemsstat. Dette tal nedsættes gradvis til 15% frem til den 31. december 2000.

Artikel 14

1. Netbrugere og forventede netbrugere kan anmode det ansvarlige transmissionsselskab om en aftale om tilkobling til og/eller brug af det sammenkoblede net.
2. Som svar på en sådan ansøgning skal det ansvarlige selskab foreslå en aftale om tilslutning til og/eller brug af det sammenkoblede net. Det ansvarlige selskab kan dog afvise at udarbejde forslag til

en aftale om brug af nettet, såfremt en sådan brug ville være til skade for transporten af elektricitet i forbindelse med opfyldelse af lovfæstede eller kontraktmæssige forpligtelser. Begrundelserne for en afvisning skal meddeles ansøgeren.

Alle ansøgninger behandles rimeligt hurtigt, og der skal under alle omstændigheder gives svar senest tre måneder efter, at ansøgningen er modtaget.

3. Forslaget til aftale skal omfatte vilkårene for en forpligtelse for det ansvarlige transmissionsselskab:

i) til i det pågældende net på det eller de indgangssteder at modtage de mængder af elektricitet, som måtte være specificeret i ansøgningen, og/eller

ii) til at gøre det muligt at levere de mængder elektricitet, som er nævnt ovenfor i punkt i) (fraregnet eventuelle transmissionstab) på det eller de udgangssteder på det pågældende net, som måtte være specificeret i ansøgningen.

4. Det ansvarlige transmissionsselskab giver efter anmodning og til en rimelig pris en potentiel bruger en redegørelse for mulighederne for elektricitetstransaktioner, der indebærer brug af nettet og dets samkøringslinjer.

Denne redegørelse for mulighederne skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at en potentiel bruger kan foretage en realistisk vurdering af disse muligheder.

5. Det ansvarlige transmissionsselskab offentliggør det grundlag, på hvilket vilkårene for tilkobling til og brug af nettet og dets samkøringslinjer fastsættes. Det offentliggjorte materiale skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at en potentiel bruger

kan foretage en realistisk vurdering af de priser, der skal betales for elektricitetstransaktioner, der indebærer brug af nettet og dets samkøringslinjer.

6. Det grundlag, på hvilket det ansvarlige transmissionsselskabs vilkår er fastsat, skal være af en sådan art, at de priser, der i givet fald skal betales, står i rimeligt forhold til de omkostninger, der på lang sigt vil være forbundet med tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste, tilligemed en rimelig forrentning af den kapital, der investeres i tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste.
7. Det ansvarlige transmissionsselskab må ikke udøve forskelsbehandling mellem personer eller persongrupper med hensyn til vilkårene for tilkobling til dets net eller brug af dets net og samkøringslinjer.
8. Den aftalemæssige ret til at bruge det sammenkoblede net mistes, såfremt transmissionskapaciteten ikke udnyttes. Hvis kapaciteten er delvis uudnyttet, gælder det samme for den uudnyttede del af kapaciteten.

Artikel 15

Det ansvarlige transmissionsselskab skal behandle forretningsmæssigt følsomme oplysninger, det modtager i forbindelse med udøvelsen af sin virksomhed, fortroligt.

Kapitel IV

Drift af distributionsnet

Artikel 16

1. Medlemsstaterne fastsætter rettigheder og pligter som offentlig tjeneste for distributionsselskaberne og rettigheder og pligter for deres kunder.
2. Medlemsstaterne kan pålægge distributionsselskaberne en forpligtelse til at levere til kunder i et givet område, for så vidt angår den mængde, som disse kunder ikke udøver deres ret til at få leveret eller ikke har ret til at få leveret fra andre leverandører i overensstemmelse med artikel 6 og artikel 7. Uden at det berører artikel 3, stk. 3, kan prisen for sådanne leverancer reguleres, f.eks. for at sikre ligebehandling af de pågældende kunder.
3. Medlemsstaterne fastsætter regler:
 - om den procedure, der skal følges af kunder, som ønsker at ophøre med at få leveret elektricitet fra distributionsselskabet, især vedrørende minimumsvarslet for leveringens ophør, som ikke må overstige tre måneder;
 - om den procedure, der skal følges af kunder, som ønsker at få genoptaget leveringen af elektricitet fra det ansvarlige distributionsselskab, især vedrørende minimumsvarslet for genoptagelse af leveringen, som ikke må overstige seks måneder.
4. Medlemsstaterne udpeger eller lader de selskaber, som ejer eller er ansvarlige for distributionsnet (herunder ledningsanlæg, der udgør en del heraf), udpege et for nettet ansvarligt distributionsselskab, som er forpligtet til at forestå driften og

sikre vedligeholdelsen og udbygningen af distributionsnettet i et givet område samt dets samkøringslinjer med andre net.

5. Medlemsstaterne sikrer, at det ansvarlige distributionselskabs handlinger er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 17-22.

Artikel 17

1. Det ansvarlige distributionselskab opretholder et sikkert, pålideligt og effektivt eldistributionsnet i sit området.
2. Det ansvarlige distributionselskab bestræber sig på at udbygge distributionsnettet og foretage hurtig opførelse af ny distributionskapacitet, som måtte være nødvendig for at sikre, at distributionskapaciteten kan dække behovet for brug af denne kapacitet.
3. Det ansvarlige distributionselskab sikrer, at der foreligger målte driftsdata og giver de berørte parter alle nødvendige oplysninger med henblik på afregning og betaling.
4. Det ansvarlige distributionselskab må ikke udøve forskelsbehandling mellem nettets brugere og brugergrupper eller mellem nettets brugere og andre af selskabets virksomheder, andre til selskabet knyttede virksomheder eller dets aktionærer.

Artikel 18

1. Det ansvarlige distributionselskab skal til et selskab, der er ansvarligt for et andet net, med hvilket dets eget net er sammenkoblet, levere de fornødne informationer for en sikker og effektiv drift og en koordineret udbygning af det sammenkoblede net.

2. Det ansvarlige distributionsselskab samarbejder med andre relevante ansvarlige selskaber om at fastlægge alle nødvendige aftaler for brugen af det sammenkoblede net, hvorom en bruger, der er tilkoblet dets net, ansøger.

Det ansvarlige distributionsselskab fastsætter især betingelserne for brugen af samkøringslinjer efter samråd med det ansvarlige distributionsselskab for det tilkoblede net.

Artikel 19

1. Det ansvarlige distributionsselskab udarbejder hvert år en rapport om forsyningskvaliteten og kvaliteten af den ydede tjeneste. Rapporten adresseres til den kompetente myndighed for det pågældende forsyningsområde, og de myndigheder der er kompetente for de tilstødende områder, og skal efter anmodning forelægges medlemsstaten og De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor.
2. Kommissionen skal opstille passende kriterier for rapporternes indhold af hensyn til deres indbyrdes sammenlignelighed på fællesskabsplan.

Artikel 20

1. Inden for en periode på højst et år fra den dato, som er fastsat i artikel 28, skal det ansvarlige distributionsselskab udarbejde og offentliggøre tekniske regler vedrørende minimumskrav til teknisk udformning og drift i forbindelse med tilkobling til nettet og elværker, kunders elektriske installationer, transmissions- og andre distributionsnet, samt direkte transmissions- og

distributionslinjer. Disse krav skal være objektive og ikke-diskriminatoriske og ikke være til hinder for det indre elektricitetsmarkeds funktion.

2. De tekniske regler godkendes af den pågældende medlemsstat, som i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 83/189/EØF underretter Kommissionen om reglerne vedrørende krav til ydeevne samt tilkoblinger.
3. Der skal mindst fastsættes tekniske regler for følgende:
 - a) krav til spændings- og frekvensydeevne
 - b) betingelser for tilkobling til og drift af distributionsnettet, herunder tarifmåling
 - c) driftsprocedurer og krav.
4. De tekniske regler fastlægges på grundlag af europæiske specifikationer, hvor sådanne findes.

I mangel af europæiske specifikationer fastlægges de tekniske regler i videst muligt omfang på grundlag af andre standarder, der er almindeligt anvendt inden for Fællesskabet.
5. De tekniske regler skal overholdes, iværksættes og håndhæves af det ansvarlige distributionselskab. I de tilfælde, hvor en bruger er underlagt forskelligartede tekniske regler, som anvendes af to eller flere ansvarlige transmissions- eller distributionselskaber, bestræber de pågældende selskaber sig på at gøre deres regler indbyrdes overensstemmende.
6. For så vidt angår udarbejdelsen, iværksættelsen og håndhævelsen af de tekniske regler, må der ikke udøves forskelsbehandling mellem et nets brugere eller brugergrupper, medmindre det er nødvendigt

af hensyn til forsyningssikkerheden og -kvaliteten. Reglerne må ikke indebære urimelige krav eller forhindre adgang til nettet uden rimelig grund.

Artikel 21

1. Netbrugere og eventuelle nye netbrugere kan anmode det ansvarlige distributionsselskab om en aftale om tilkobling til og/eller brug af det sammenkoblede net.

2. Som svar på en sådan ansøgning skal det ansvarlige distributionsselskab foreslå en aftale om tilslutning til og/eller brug af det sammenkoblede net. Det ansvarlige selskab kan dog afvise at udarbejde forslag til en aftale om brug af nettet, såfremt en sådan brug ville være til skade for distributionen af elektricitet i forbindelse med opfyldelse af lovfæstede eller kontraktmæssige forpligtelser. Begrundelserne for en afvisning skal meddeles ansøgeren.

Alle ansøgninger behandles rimeligt hurtigt, og der skal under alle omstændigheder gives svar senest tre måneder efter, at ansøgningen er modtaget.

3. Forslaget til aftale skal omfatte vilkårene for en forpligtelse for det ansvarlige distributionsselskab:
 - i) til i det pågældende net på det eller de indgangssteder at modtage de mængder elektricitet, som måtte være specificeret i ansøgningen, og/eller

 - ii) til at gøre det muligt at levere de mængder elektricitet, som er nævnt ovenfor i punkt i) (fraregnet eventuelle distributionstab) på det eller de udgangssteder på det pågældende net, som måtte være specificeret i ansøgningen.

4. Det ansvarlige distributionsselskab giver efter anmodning og til en rimelig pris en potentiel bruger en redegørelse for mulighederne for elektricitetstransaktioner, der indebærer brug af nettet og dets samkøringslinjer.

Denne redegørelse for mulighederne skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at den potentielle bruger kan foretage en realistisk vurdering af disse muligheder.

5. Det ansvarlige distributionsselskab offentliggør det grundlag, på hvilket vilkårene for tilkobling til og/eller brug af nettet og dets samkøblingslinjer fastsættes. Det offentliggjorte materiale skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at en potentiel bruger kan foretage en realistisk vurdering af de priser, der skal betales for elektricitetstransaktioner, der indebærer brug af nettet og dets samkøringslinjer.
6. Det grundlag, hvorpå det ansvarlige distributionsselskabs vilkår er fastsat, skal være af en sådan art, at de priser, der i givet fald skal betales, står i rimeligt forhold til de omkostninger, der på lang sigt vil være forbundet med tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste, tilligemed en rimelig forrentning af den kapital, der investeres i tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste.
7. Det ansvarlige distributionsselskab må ikke udøve forskelsbehandling mellem personer eller persongrupper med hensyn til vilkårene for tilkobling til dets net eller brug af dets net og samkøringslinjer.
8. Den aftalemæssige ret til at bruge det sammenkoblede net mistes, såfremt distributionskapaciteten ikke udnyttes. Hvis kapaciteten er delvist udnyttet, gælder det samme for den uudnyttede del af kapaciteten.

Artikel 22

Det ansvarlige distributionsselskab skal behandle forretningsmæssigt følsomme oplysninger, det modtager i forbindelse med udøvelsen af sin virksomhed, fortroligt.

Kapitel V

Adskillelse og gennemsigtighed i regnskaberne

Artikel 23

1. Medlemsstaterne træffer de fornødne foranstaltninger til at sikre, at vertikalt integrerede elselskaber opdeler henholdsvis deres elproduktions-, eltransmissions- og eldistributionsaktiviteter i lige så mange særskilte afdelinger, som der er aktiviteter. Statsstøtte, der er ydet til en given afdeling, kan ikke overføres til en anden.

Artikel 24

1. Medlemsstaterne tager de fornødne skridt til at sikre, at elselskabernes regnskaber udarbejdes i overensstemmelse med stk. 2 til 7 nedenfor.
2. Vertikalt integrerede selskaber skal i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber for hver afdeling, der er oprettet i henhold til artikel 23, som det ville være påkrævet, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber. De skal i årsberetningen fra ledelsen offentliggøre en særskilt balance og et særskilt driftsregnskab for hver afdeling.

3. Elselskaber skal, uanset deres ejerforhold eller juridiske status, udarbejde og offentliggøre deres årsregnskaber og lade dem revidere i overensstemmelse med de bestemmelser i national lovgivning om aktieselskabers årsregnskaber, som er vedtaget for at gennemføre direktiv 78/660/EØF⁴⁾. Selskaber, som i henhold til loven ikke skal offentliggøre deres årsregnskaber, skal opbevare en kopi af disse på deres hovedsæde til brug for offentligheden.
4. Desuden skal der i eldistributionsselskabers regnskaber og i regnskaberne for distributionsafdelingen i vertikalt integrerede selskaber sondres mellem:
 - a) elforsyningsomkostninger, distributionsomkostninger og andre omkostninger
 - b) salg af elektricitet til industriformål og salg til andre formål.
5. Selskaberne skal i noter til årsregnskaberne redegøre for de regler for omkostningsfordeling, som de følger ved udarbejdelsen af særskilte regnskaber i overensstemmelse med stk. 2. Disse regler kan kun ændres i ekstraordinære tilfælde. Sådanne ændringer skal anføres i ledelsens årsberetning og være behørigt begrundet.
6. De afskrivningssatser, der anvendes for de enkelte grupper af anlægsaktiver, skal anføres særskilt i noterne i forbindelse med værdiansættelsesreglerne.
7. Årsregnskaberne skal i noterne vise alle større transaktioner, der er gennemført med associerede selskaber i den i artikel 33 i Rådets direktiv 83/349/EØF⁵⁾ omhandlede forstand eller tilsluttede selskaber eller selskaber, der tilhører samme ejer.

4) EFT nr. L 222 af 14.8.1978, s. 11.

5) EFT nr. L 193 af 18.7.1983, s. 1.

Kapitel VI

Afsluttende bestemmelser

Artikel 25

I tilfælde af en pludselig krise på energimarkedet og såfremt personers fysiske sikkerhed eller apparaters, anlægs eller nets regelmæssige drift er truet, kan en medlemsstat træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.

Sådanne foranstaltninger skal forårsage mindst mulig forstyrrelse i den måde, hvorpå det indre marked fungerer, og må ikke have større rækkevidde, end hvad der er strengt nødvendigt for at afhjælpe de pludselige vanskeligheder, der er opstået.

Den pågældende medlemsstat meddeler omgående disse foranstaltninger til de øvrige medlemsstater og til Kommissionen, som kan beslutte, at den pågældende medlemsstat skal ændre eller ophæve sådanne foranstaltninger, såfremt de medfører konkurrenceforvridning og påvirker samhandlen negativt i et omfang, som strider imod den fælles interesse.

Artikel 26

Medlemsstaterne fastlægger en forligsprocedure, på grundlag af hvilken parterne afgør tvister om sager, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 27

Hver medlemsstat fastlægger en høringsprocedure, som giver netbrugerne, herunder indenlandske forbrugere på medlemsstatens område lejlighed til at blive hørt mindst én gang om året, om spørgsmål, som opstår i

forbindelse med dette direktiv, og især de prognoser og rapporter, der udarbejdes i henhold til artikel 11 og 19.

Artikel 28

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1992. De underretter straks Kommissionen herom.

Når medlemsstaterne vedtager disse bestemmelser, henvises der deri til dette direktiv, eller de ledsages ved offentliggørelsen af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 29

Kommissionen overvåger gennemførelsen af dette direktiv og fremsætter egnede forslag med henblik på etableringen af det indre elektricitetsmarked. På grundlag af disse forslag foretager Rådet de nødvendige ændringer af nærværende direktiv, med henblik på ikrafttræden den 1. januar 1996.

Artikel 30

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne

Formand

Forslag til
RADETS DIREKTIV
om fælles regler for det indre marked for naturgas

RADET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, artikel 66 og artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Der bør vedtages foranstaltninger med henblik på gennemførelse af det indre marked, som fastsat i Traktatens artikel 8 A; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

gennemførelsen af det indre marked for naturgas er særlig vigtig både for at gøre naturgassektoren mere effektiv, samtidig med at forsyningssikkerheden i Fællesskabet øges, og for at sikre, at alle brugere kan købe naturgas på lige vilkår, så konkurrenceforvridninger i brugerindustrierne undgås;

gennemførelsen af det indre marked, specielt inden for naturgassektoren, bidrager til opfyldelsen af Fællesskabets energipolitiske målsætninger ved at forbedre miljøbeskyttelsen og øge forsyningssikkerheden via en spredning af energikilderne;

det indre naturgasmarked bør gennemføres gradvis og i etaper, så sektoren får mulighed for at tilpasse sig til de nye betingelser på en fleksibel og planlagt måde;

Rådets direktiv 91/296/EØF af 31. maj 1991 om transit af naturgas gennem de overordnede net¹⁾ og Rådets direktiv 90/377/EØF af 29. juni 1990 om en fællesskabsprocedure med hensyn til gennemsigtigheden af prisen på gas og elektricitet til den endelige forbruger i industrien²⁾ er første etape i retning af gennemførelsen af det indre naturgasmarked;

det er nu nødvendigt at træffe yderligere foranstaltninger for at gennemføre det indre naturgasmarked;

det er derfor nødvendigt at fastsætte fælles regler for medlemsstaternes udstedelse af bevillinger til opførelse og drift af flydende naturgasterminaler, transmissions- og distributionsrørledningsanlæg og gasoplag samt at træffe andre foranstaltninger, som måtte være nødvendige for at sikre, at det indre marked kan fungere effektivt;

der skal ved gennemførelsen af det indre energimarked, især inden for naturgassektoren, tages hensyn til målsætningen om økonomisk og social samhørighed;

naturgasselskaber skal på det indre marked kunne operere på grundlag af normale forretningsmæssige principper;

det bør sikres, at forbrugere og producenter af naturgas mod rimelig betaling har adgang til transmissions- og distributionsnettene, LNG-faciliteter og gasoplag, uden forskelsbehandling og under forudsætning af at der er disponibel kapacitet; medlemsstaterne vil i den næste fase muligvis begrænse denne regel til at omfatte store industriselskaber og på visse betingelser distributionsselskaber;

gastransmissionsnettet kontrolleres af gastransmissionsselskaber, som hver især sikrer dets netdels sikkerhed og pålidelighed i producenters, importørers og kunders interesse; det enkelte gastransmissionsselskab skal handle objektivt, gennemsigtigt og ikke-diskriminatorisk i relation til alle aspekter af driften, herunder godkendelse af tilslutninger til nettet og priser for leverede tjenester;

1) EFT nr. L 313 af 13.11.1990, s. 30.

2) EFT nr. L 185 af 17.7.1990, s. 16.

hvert gasdistributionsnet skal være underlagt central ledelse og kontrol for at sikre nettets sikkerhed og pålidelighed i leverandørers, importørers og kunders interesse; der bør derfor udpeges et for hvert distributionsnet ansvarligt selskab, som skal forestå ledelsen og udbygningen af nettet; det ansvarlige distributionselskab skal handle objektivt, gennemsigtigt og ikke-diskriminatorisk i relation til alle aspekter af driften, herunder godkendelse af tilslutninger til nettet og priser for leverede tjenester;

vilkårene for tilslutning til transmissions- og distributionsnettene, LNG-terminaler og gasoplag skal fastsættes på grundlag af europæiske specifikationer, hvor dette er muligt, eller på grundlag af andre internationale standarder og specifikationer;

der skal fastlægges klare principper for priserne for at sikre retfærdige og gennemsigtige betingelser for brugen af transmissions- og distributionsnettene;

for at sikre gennemsigtighed og ikke-diskriminatorisk behandling skal transmissions- og distributionsfunktionerne i vertikalt integrerede selskaber drives som særskilte afdelinger med separate regnskaber; regnskaberne for alle naturgasselskaber skal være så gennemsigtige som muligt for at hindre muligt misbrug af en dominerende stilling, f.eks. i form af unormalt høje eller lave tariffer eller diskriminatorisk behandling i forbindelse med sidestillede transaktioner;

der skal fastsættes beskyttelsesbestemmelser og procedurer for afgørelse af tvister;

der skal fastsættes særlige beskyttelsesbestemmelser for det tilfælde, at et naturgasselskab er i økonomiske vanskeligheder, fordi det ikke kan opfylde de forpligtelser til at aftage bestemte mængder, som indgår som led i en leveringsaftale;

i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet fastsættes de generelle principper på fællesskabsplan, mens de detaljerede gennemførelsesbestemmelser overlades til medlemsstaterne, således at hver medlemsstat kan vælge den ordning, som bedst svarer til dens særlige situation; medlemsstaterne bør derfor med forbehold af bestemmelserne i Traktaten og på grundlag af Traktaten, frit kunne fastsætte de detaljerede betingelser for at give tilladelse til opførelse af distributionsrørledninger, gasoplag og LNG-faciliteter; desuden bør medlemsstaterne kunne fastsætte, hvilke rettigheder der skal tillægges distributionsselskaberne (herunder tildeling af eneforhandlingsrettigheder til distribution til alle kunder under den grænse, der er gældende for at være berettiget til adgang til transmissions- og distributionsnettet) og deres forpligtelser som offentlig tjeneste, herunder forpligtelsen til at levere, vedligeholdelse af netsikkerhed og udvikling af nettets evne til at imødekomme efterspørgslen; medlemsstaterne skal også have ret til at regulere alle aspekter af gastarifferne til den endelige forbruger, som ikke er berettiget til adgang til transmissions- og distributionsnettet, f.eks. for at sikre, at disse kunder behandles ens;

disse foranstaltninger udgør den anden fase af liberaliseringen; når de er trådt i kraft vil der imidlertid fortsat være visse hindringer for handelen med naturgas mellem medlemsstaterne indbyrdes; det vil derfor være nødvendigt at liberalisere markedet yderligere, herunder især at reducere grænserne for levering af naturgas fra producenter til kunder; hvorledes den tredje fase, som gennemfører det indre naturgasmarked fuldt ud skal se ud, vil først kunne fastlægges på baggrund af erfaringerne fra den anden fase; en treårig periode er tilstrækkelig lang til at indsamle de erfaringer, hvorpå fastlæggelsen af den tredje og endelige fase kan finde sted;

nærværende direktiv berører ikke anvendelsen af Traktatens bestemmelser -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Kapitel I

Anvendelsesområde

Artikel 1

I dette direktiv fastsættes fælles regler for adgang til markedet og for de kriterier og procedurer, der skal anvendes ved udstedelse af bevilling til transmission, oplagring og distribution af naturgas og for driften af det sammenkoblede net.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved

1. "transmission": transport af naturgas gennem en højtryksrørledning med henblik på levering til kunder;
2. "transmissionsselskab": et selskab, der ejer eller driver et højtryksrørledningsanlæg;
3. "distribution": transport af naturgas i lokale eller regionale rørledningsanlæg med henblik på levering til kunder;
4. "kunder": forhandlere og endelige købere af naturgas;
5. "LNG-terminal": en terminal, som anvendes til behandling af flydende naturgas, LNG;
6. "gasoplag": et lager, der ejes eller drives af en producent eller et gasselskab med henblik på oplagring af gas for at afpasse forsyningerne efter behovet;
7. "det sammenkoblede net": flere transmissions- og distributionsnet, der er indbyrdes forbundet;

8. "direkte linje": en linje, som forbinder én eller flere kunder med et leveringssted uden brug af det sammenkoblede net;
9. "det ansvarlige distributionselskab ": et selskab, der har ansvar for drift og udbygning af et naturgasdistributionsnet;
10. "europæisk specifikation": en fælles teknisk specifikation, en europæisk standard eller en national standard til gennemførelse af en europæisk standard;
11. "europæisk standard": standard, der er godkendt af Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) eller af Den Europæiske Komité for Elektronisk Standardisering (Cenelec), som "europæisk standard (EN)" eller "harmoniseringsdokument (HD)" efter de fælles regler for disse organer;
12. "fælles teknisk specifikation": teknisk specifikation, som er udarbejdet efter en af medlemsstaterne godkendt procedure for at sikre ensartet anvendelse i alle medlemsstaterne, og som er offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende;
13. "hjælpefunktioner": alle funktioner, der er nødvendige for driften af et transmissions- eller distributionsnet, herunder især oplagring, belastningsregulering, blanding, reservegasforsyning osv.;
14. "netbruger": alle juridiske eller fysiske personer, der leverer til eller forsynes fra et transmissions- eller distributionsnet. Dette omfatter især producenter, importører, gastransportselskaber, de for distributionsnettene ansvarlige selskaber, ejere af selvstændige transmissions- og distributionsrørledninger, leverandører og andre kunder;
15. "leverandør": en juridisk eller fysisk person, der forsyner kunder med naturgas;
16. "forsyning": levering og salg af naturgas til kunder;

17. "vertikalt integreret naturgasselskab": et naturgasselskab, der varetager to eller flere af følgende opgaver: produktion, import, oplagring, transport og distribution af naturgas.

Kapitel II

Markedsadgang

Artikel 3

1. Medlemsstaterne sikrer, at naturgasselskaber drives efter forretningsmæssige principper, og må ikke udøve forskelsbehandling mellem disse selskaber hverken med hensyn til rettigheder eller forpligtelser.
2. Naturgasselskaber skal især være frit stillet med hensyn til at tilpasse karakteren af deres virksomhed til markedet og til inden for Fællesskabet at påbegynde aktiviteter på områder, der har tilknytning til naturgassektoren.
3. Uden at det berører artikel 14, stk. 2, må medlemsstaterne ikke fastsætte, godkende, påvirke eller regulere tariffer eller priser til kunderne for den mængde, som disse kunder udøver deres ret til at købe, få leveret eller at aftale at købe og få leveret via transmissions- og distributionsnettet i henhold til artikel 5 og artikel 6.

Artikel 4

1. Medlemsstaterne giver bevilling til at bygge eller drive LNG-terminaler, gasoplag og transmissions- og distributionsrørledningsanlæg og dertil knyttet udstyr på deres område i overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 2 til 8.

2. Medlemsstaterne fastlægger de kriterier, som skal opfyldes af et selskab, der ansøger om bevilling til at opføre eller drive LNG-terminaler, gasoplag og transmissions- og rørledningsanlæg. Kriterierne skal være objektive og ikke-diskriminatoriske. De offentliggøres senest seks måneder efter den dato, som er fastsat i artikel 27.

Kriterierne skal udelukkende vedrøre:

- ledningsanlægenes og det dertil knyttede udstyrs sikkerhed,
- miljøbeskyttelseskrav,
- arealanvendelse og placering,
- anvendelse af offentlige arealer,
- det ansøgende selskabs tekniske og finansielle kapacitet.

3. Medlemsstaterne kan afvise eller udskyde at give bevilling til opførelse af rørledningsanlæg, såfremt de pågældende transmissions- eller distributionsbehov kan opfyldes med den eksisterende transmissions- og distributionskapacitet, der er til rådighed på det sammenkoblede net til en rimelig og retfærdig pris.

4. Medlemsstaterne fastlægger og offentliggør senest seks måneder efter den dato, som er fastsat i artikel 27, de procedurer, som skal følges af et selskab, der ansøger om bevilling til at opføre eller drive LNG-terminaler, gasoplag og transmissions- og distributionsrørledningsanlæg. Procedurerne skal være ikke-diskriminatoriske.

5. Medlemsstaterne sikrer, at kriterierne og procedurerne anvendes, så de ikke får diskriminatorisk virkning, og at alle ansøgninger behandles omgående.

Enhver ændring, der foretages i kriterier og procedurer, mens en ansøgning er under behandling, skal gennemføres, så den ikke får diskriminatorisk virkning for ansøgere, hvis ansøgninger er under behandling.

6. Alle tilladelser til at ekspropriere privat ejendom og alle tilladelser til at anvende offentlige arealer skal gives, så de ikke får diskriminatorisk virkning.

Såfremt der tages hensyn til almenvellets interesser, når der gives tilladelse til ekspropriation eller tilladelse til at anvende offentlige arealer, skal et rørledningsanlæg, en LNG-terminal eller et gasoplæg betragtes som værende i almenvellets interesse, hvis:

- i) rørledningsanlægget eller LNG-terminalen eller gasoplaget er nødvendigt for at opfylde leverings-, transmissions- eller distributionsbehov, som ikke kan opfyldes med de eksisterende net, eller
- ii) en væsentlig del af rørledningsanlæggets, LNG-terminalens eller gasoplagets kapacitet enten er åbent til brug for tredjemand eller til rådighed for offentligheden til en rimelig og retfærdig pris.

7. Medlemsstaterne kan knytte betingelser og krav til bevillingen, under forudsætning af at sådanne betingelser og krav ikke har diskriminatorisk virkning og ikke er mere restriktive, end det er nødvendigt for at sikre, at kriterierne overholdes.

8. Medlemsstaterne sikrer, at begrundelserne for afvisning af en bevillingsansøgning meddeles ansøgeren, og fastlægger en procedure, der giver ansøgeren mulighed for at appellere en sådan afvisning.

Artikel 5

1. I henhold til artikel 4, stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at gasproducenter og -leverandører, der er etableret på deres område, er i stand til at forsyne deres egne lokaliteter, datterselskaber og tilsluttede selskaber og kunder via en direkte linje.
2. I henhold til artikel 4, stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at kunder på deres område er i stand til at købe eller blive forsynet med naturgas fra en producent eller leverandør via en direkte linje.

Artikel 6

1. Medlemsstaterne sikrer, at gasproducenter og -leverandører, der er etableret på deres område, er i stand til:
 - i) at forsyne deres egne lokaliteter, dattersekskaber og tilsluttede sekskaber i samme medlemsstat eller i en anden medlemsstat ved brug af det sammenkoblede net, såfremt der er indgået aftaler med de for de pågældende transmissions- og distributionsnet ansvarlige sekskaber i henhold til henholdsvis artikel 12 eller 19;
 - ii) at forsyne eller indgå kontrakt om at forsyne kunder i samme medlemsstat eller i en anden medlemsstat ved brug af det sammenkoblede net, såfremt der er indgået aftaler med de for de pågældende transmissions- og distributionsnet ansvarlige sekskaber i henhold til henholdsvis artikel 12 eller 19.

2. Medlemsstaterne sikrer, at alle kunder, der er etableret på deres område, er i stand til at købe eller blive forsynet eller indgå kontrakt om at købe eller blive forsynet med naturgas, der leveres af én eller flere producenter ved brug af det sammenkoblede net, såfremt der er indgået aftaler med de for de pågældende transmissions- og distributionsnet ansvarlige sekskaber i henhold til henholdsvis artikel 12 eller 19. En medlemsstat kan begrænse en sådan brug af det sammenkoblede net til:
 - sekskaber, der leverer til bestemte forbrugssteder, hvis samlede individuelle forbrug overstiger 25 mio. m³ pr. år eller et lavere tal, som kan fastsættes af medlemsstaten;
 - distributionssekskaber, individuelt eller associerede, hvis individuelle eller aggregerede salg udgør mindst 1% af det samlede forbrug i den pågældende medlemsstat eller et lavere tal, som kan fastsættes af medlemsstaten.

Kapitel III

Drift af transmissionsnet

Artikel 7

Medlemsstaterne træffer de fornødne foranstaltninger til at sikre, at transmissionselskaberne handler i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 8 til 13.

Artikel 8

1. Driften af det integrerede overordnede net sikres individuelt af hvert enkelt transmissionselskab, som opretholder et sikkert, pålideligt og effektivt naturgassystem på sin del af det sammenkoblede net.
2. Hvert transmissionselskab bestræber sig på at udbygge transmissionsnettet og foretage hurtig opførelse af ny transmissionskapacitet, som måtte være nødvendig for at afpasse transmissionskapaciteten efter behovet for udnyttelse af denne kapacitet.
3. Hvert transmissionselskab træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at alle hjælpefunktioner, der er nødvendige for at opretholde et pålideligt og sikkert net, er til rådighed.
4. Hvert transmissionselskab sikrer, at der foreligger målte driftsdata, og giver de berørte parter alle nødvendige oplysninger med henblik på afregning og betaling.
5. Transmissionselskaberne må ikke udøve forskelsbehandling mellem nettets brugere eller brugergrupper eller mellem nettets brugere og andre af selskabets virksomheder, andre til selskabet knyttede virksomheder eller dets aktionærer.

Artikel 9

1. Hvert transmissionsselskab skal til andre transmissionsselskaber eller til et selskab, der er ansvarligt for et distributionsnet, med hvilket dets eget net er sammenkoblet, levere de fornødne informationer for en sikker og effektiv drift og en koordineret udbygning af det sammenkoblede net.
2. Hvert transmissionsselskab skal lette overførsler af naturgas til og fra tilkoblede net. Med henblik herpå indgår transmissionsselskabet alle fornødne aftaler med andre relevante transmissionsselskaber eller for distributionsnettene ansvarlige selskaber, så en bruger, der er koblet til dets net, kan benytte det sammenkoblede net.

Artikel 10

Hvert transmissionsselskab udarbejder og offentliggør hvert år en prognose om gasefterspørgslen i dets område og om nettransmissionskapaciteten samt transportmulighederne til og fra tilstødende net. Prognosen skal dække en periode på mindst 10 år, begyndende med det år, hvori prognosen udarbejdes.

Artikel 11

1. Inden for en periode på højst et år fra den dato, som er fastsat i artikel 27, skal transmissionsselskabet udarbejde og offentliggøre tekniske regler vedrørende minimumskrav til teknisk udformning og drift i forbindelse med tilkobling af LNG-terminaler til nettet, gasoplagkunders naturgasinstallationer, andre transmissions- eller distributionsnet samt direkte transmissions- og distributionslinjer. Disse krav skal være objektive og ikke-diskriminatoriske, og ikke være til hinder for, at det indre gasmarked kan fungere.
2. De tekniske regler godkendes af den pågældende medlemsstat, som i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 83/189/EØF³⁾ underretter Kommissionen om reglerne vedrørende krav til ydeevne samt tilkoblinger.

3) EFT nr. L 109 af 26.4.1983, s. 8.

3. Der skal mindst fastsættes tekniske regler for følgende:
 - a) krav vedrørende tryk
 - b) betingelser for tilkobling til og drift af transmissionsnettet, herunder tarifmåling;
4. De tekniske regler fastlægges på grundlag af europæiske specifikationer, hvor sådanne findes.

I mangel af europæiske specifikationer fastlægges de tekniske regler i videst muligt omfang på grundlag af andre standarder, der er almindeligt anvendt inden for Fællesskabet.
5. De tekniske regler iværksættes af transmissionselskabet, som sikrer, at alle netbrugere overholder reglerne. I det tilfælde, hvor en bruger er underlagt forskelligartede tekniske regler, som anvendes af to eller flere ansvarlige transmissions- eller distributionselskaber, bestræber transmissionselskabet sig på at løse forskellene i samarbejde med de øvrige transmissionselskaber og med de pågældende ansvarlige distributionselskaber.
6. For så vidt angår udarbejdelsen, iværksættelsen og håndtøvelsen af de tekniske regler, må der ikke udøves forskelsbehandling mellem et nets brugere eller brugergrupper, medmindre det er nødvendigt af hensyn til forsyningsikkerheden og -kvaliteten. Reglerne må ikke indebære urimelige krav eller forhindre adgang til nettet uden rimelig grund.

Artikel 12

1. Netbrugere og forventede netbrugere kan anmode transmissionselskabet om en aftale om tilkobling til og/eller brug af dets net eller en LNG-terminal eller anden oplagringsfacilitet, som transmissionselskabet ejer eller driver.

2. Som svar på en sådan ansøgning skal transmissionselskabet foreslå en aftale om tilslutning til og/eller brug af det sammenkoblede net eller af LNG-terminalen eller gasoplaget. Transmissionselskabet kan dog afvise at udarbejde forslag til en aftale om brug af nettet med ovennævnte faciliteter, såfremt en sådan brug ville være til skade for transporten eller oplagringen af naturgas eller import eller eksport af LNG i forbindelse med opfyldelse af lovfæstede eller kontraktmæssige forpligtelser. Begrundelserne for en afvisning skal meddeles ansøgeren.

Alle ansøgninger behandles rimeligt hurtigt, og der skal under alle omstændigheder gives svar senest tre måneder efter, at ansøgningen er modtaget.

3. Forslaget til aftale skal omfatte vilkårene for en forpligtelse for transmissionselskabet:

- i) til i det pågældende net på det eller de indgangssteder at modtage de mængder af naturgas, som måtte være specificeret i ansøgningen, og/eller
- ii) til i den pågældende LNG-terminal eller det pågældende gasoplag at modtage de mængder af naturgas, som måtte være anført i ansøgningen og/eller
- iii) til at gøre det muligt at levere de mængder naturgas, som er nævnt ovenfor i punkt i) og ii) (fraregnet eventuelle transmissionstab) på det eller de udgangssteder på det pågældende net, som måtte være specificeret i ansøgningen.

4. Transmissionselskabet giver efter anmodning og til en rimelig pris en potentiel bruger en redegørelse for mulighederne for transaktioner, der indebærer brug af nettet og dets samkøringslinjer.

Denne redegørelse for mulighederne skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at en potentiel bruger kan foretage en realistisk vurdering af disse muligheder.

5. Transmissionsselskabet offentliggør det grundlag, på hvilket vilkårene for tilkobling til og brug af nettet og dets samkøringslinjer fastsættes. Det offentliggjorte materiale skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at en potentiel bruger kan foretage en realistisk vurdering af de priser, der skal betales for naturgastransaktioner, der indebærer brug af nettet, herunder de LNG-terminaler og oplagringsfaciliteter, som indgår i nettet.
6. Det grundlag, på hvilket transmissionsselskabets vilkår er fastsat, skal være af en sådan art, at de priser, der i givet fald skal betales, står i rimeligt forhold til de omkostninger, der på lang sigt vil være forbundet med tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste, tilligemed en rimelig forrentning af den kapital, der investeres i tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste.
7. Transmissionsselskabet må ikke udøve forskelsbehandling mellem personer eller persongrupper med hensyn til vilkårene for tilkobling til dets net eller brug af dets net.
8. Den aftalemæssige ret til at bruge LNG-terminaler, gasoplæg eller transmissionskapacitet mistes, såfremt disse faciliteter ikke udnyttes. Hvis kapaciteten er delvis uudnyttet, gælder det samme for den uudnyttede del af kapaciteten.

Artikel 13

Transmissionsselskabet skal behandle forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som det modtager i forbindelse med udøvelsen af sin virksomhed, fortroligt.

Kapitel IV

Drift af distributionsnet

Artikel 14

1. Medlemsstaterne fastsætter rettigheder og pligter som offentlig tjeneste for distributionsselskaberne og rettigheder og pligter for deres kunder.
2. Medlemsstaterne kan pålægge distributionsselskaberne en forpligtelse til at levere til kunder i et givet område, for så vidt angår den mængde, som disse kunder ikke udøver deres ret til at få leveret eller ikke har ret til at få leveret fra andre leverandører i overensstemmelse med artikel 5 og artikel 6. Uden at det berører artikel 3, stk. 3, kan prisen for sådanne leverancer reguleres, f.eks. for at sikre ligebehandling af de pågældende kunder.
3. Medlemsstaterne fastsætter regler:
 - om den procedure, der skal følges af kunder, som ønsker at ophøre med at få leveret naturgas fra distributionsselskabet, især vedrørende minimumsvarslet for leveringens ophør, som ikke må overstige tre måneder;
 - om den procedure, der skal følges af kunder, som ønsker at få genoptaget leveringen af naturgas fra distributionsselskabet, især vedrørende minimumsvarslet for genoptagelse af leveringen, som ikke må overstige seks måneder.
4. Medlemsstaterne udpeger eller lader de selskaber, som ejer eller er ansvarlige for distributionsnet (herunder naturgasledningsanlæg, der udgør en del heraf), udpege et for nettet ansvarligt distributionsselskab, som er forpligtet til at forestå driften og sikre vedligeholdelsen og udbygningen af distributionsnettet i et givet område.

5. Medlemsstaterne sikrer, at det ansvarlige distributionselskabs handlinger er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 15-20.

Artikel 15

1. Det ansvarlige distributionselskab opretholder et sikkert, pålideligt og effektivt naturgasdistributionsnet i sit område.
2. Det ansvarlige distributionselskab bestræber sig på at udbygge distributionsnettet og foretage hurtig opførelse af ny distributionskapacitet, som måtte være nødvendig for at sikre, at distributionskapaciteten kan dække behovet for denne kapacitet.
3. Det ansvarlige distributionselskab sikrer, at der foreligger målte driftsdata og giver de berørte parter alle nødvendige oplysninger med henblik på afregning og betaling.
4. Det ansvarlige distributionselskab må ikke udøve forskelsbehandling mellem nettets brugere og brugergrupper eller mellem nettets brugere og andre af selskabets virksomheder, andre til selskabet knyttede virksomheder eller dets aktionærer.

Artikel 16

1. Det ansvarlige distributionselskab skal til et transmissionsselskab eller et distributionselskab, der er ansvarligt for et andet net, med hvilket dets eget net er sammenkoblet, levere de fornødne informationer for en sikker og effektiv drift og en koordineret udbygning af det sammenkoblede naturgasnet.
2. Det ansvarlige distributionselskab samarbejder med andre relevante og ansvarlige distributionselskaber om at fastlægge alle de aftaler for brugen af det sammenkoblede net, der er nødvendige for en bruger, der er tilkoblet dets net.

Artikel 17

1. Det ansvarlige distributionsselskab udarbejder hvert år en rapport om forsyningskvaliteten og kvaliteten af den ydede tjeneste. Rapporten adresseres til den kompetente myndighed for det pågældende forsyningsområde, og de kompetente myndigheder for de tilstødende områder, og skal efter anmodning forelægges medlemsstaten og De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor.
2. Kommissionen skal opstille passende kriterier for rapporternes indhold af hensyn til deres indbyrdes sammenlignelighed på fællesskabsplan.

Artikel 18

1. Inden for en periode på højst et år fra den dato, som er fastsat i artikel 27, skal det ansvarlige distributionsselskab udarbejde og offentliggøre tekniske regler vedrørende minimumskrav til teknisk udformning og drift i forbindelse med tilslutning til nettet af gasoplag, kunders naturgasinstallationer, transmissions- og andre distributionsnet, samt direkte transmissions- og distributionslinjer. Disse krav skal være objektive og ikke-diskriminatoriske og ikke være til hinder for det indre gasmarkedets funktion.
2. De tekniske regler godkendes af den pågældende medlemsstat, som i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 83/189/EØF underretter Kommissionen om reglerne vedrørende krav til ydeevne samt tilkoblinger.
3. Der skal mindst fastsættes tekniske regler for følgende:
 - a) krav vedrørende tryk
 - b) betingelser for tilkobling til og drift af distributionsnettet, herunder tarifmåling

4. De tekniske regler fastlægges på grundlag af europæiske specifikationer, hvor sådanne findes.

I mangel af europæiske specifikationer fastlægges de tekniske regler i videst muligt omfang på grundlag af andre standarder, der er almindeligt anvendt inden for Fællesskabet.

5. De tekniske regler skal overholdes, iværksættes og håndhæves af det ansvarlige distributionsselskab. I de tilfælde, hvor en bruger er underlagt forskelligartede tekniske regler, som anvendes af to eller flere ansvarlige transmissionsselskaber eller ansvarlige distributionsselskaber, bestræber det ansvarlige distributionsselskab sig på at løse forskellene i samarbejde med det andet ansvarlige distributionsselskab eller med det pågældende transmissionsselskab.
6. For så vidt angår udarbejdelsen, iværksættelsen og håndhævelsen af de tekniske regler, må der ikke udøves forskelsbehandling mellem et nets brugere eller brugergrupper, medmindre det er nødvendigt af hensyn til forsyningsikkerheden og -kvaliteten. Reglerne må ikke indebære urimelige krav eller forhindre adgang til nettet uden rimelig grund.

Artikel 19

1. Netbrugere og eventuelle nye netbrugere kan anmode det ansvarlige distributionsselskab om en aftale om tilkobling til og/eller brug af det sammenkoblede net eller af et gasoplag, som ejes eller drives af det ansvarlige distributionsselskab.
2. Som svar på en sådan ansøgning skal det ansvarlige distributionsselskab foreslå en aftale om tilslutning til og/eller brug af det sammenkoblede net eller gasoplaget. Det ansvarlige selskab kan dog afvise at udarbejde forslag til en aftale om brug af nettet, såfremt en sådan brug ville være til skade for distributionen af naturgas i forbindelse med opfyldelse af lovfæstede eller kontraktmæssige forpligtelser. Begrundelserne for en afvisning skal meddeles ansøgeren.

Alle ansøgninger behandles rimeligt hurtigt, og der skal under alle omstændigheder gives svar senest tre måneder efter, at ansøgningen er modtaget.

3. Forslaget til aftale skal omfatte vilkårene for en forpligtelse for det ansvarlige distributionselskab:
 - i) til i det pågældende net på det eller de indgangssteder at modtage de mængder naturgas, som måtte være specificeret i ansøgningen, og/eller
 - ii) til i det pågældende gasoplag at modtage de mængder naturgas, som måtte være specificeret i ansøgningen, og/eller
 - iii) til at gøre det muligt at levere de mængder naturgas, som er nævnt ovenfor i punkt i) og ii) (fraregnet eventuelle transmissionstab) på det eller de udgangssteder på det pågældende net, som måtte være specificeret i ansøgningen.

4. Det ansvarlige distributionselskab giver efter anmodning og til en rimelig pris en potentiel bruger en redegørelse for mulighederne for naturgastransaktioner, der indebærer brug af distribution, herunder eventuelle gasoplag, som indgår i nettet.

Denne redegørelse for mulighederne skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at den potentielle bruger kan foretage en realistisk vurdering af disse muligheder.

5. Det ansvarlige distributionselskab offentliggør det grundlag, på hvilket vilkårene for tilkobling til og/eller brug af nettet og dets samkoblingslinjer fastsættes. Det offentliggjorte materiale skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til, at en potentiel bruger kan foretage en realistisk vurdering af de priser, der skal betales for naturgastransaktioner, der indebærer brug af nettet og de gasoplag, der indgår heri.

6. Det grundlag, hvorpå det ansvarlige distributionselskabs vilkår er fastsat, skal være af en sådan art, at de priser, der i givet fald skal betales, står i rimeligt forhold til de omkostninger, der på lang sigt vil være forbundet med tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste, tilligemed en rimelig forrentning af den kapital, der investeres i tilvejebringelsen af den pågældende tjeneste.

7. Det ansvarlige distributionsselskab må ikke udøve forskelsbehandling mellem personer eller persongrupper med hensyn til vilkårene for tilkobling til dets net eller brug af dets net.
8. Den aftalemæssige ret til at bruge distributionskapaciteten mistes, såfremt denne kapacitet ikke udnyttes. Hvis kapaciteten er delvis udnyttet, gælder det samme for den uudnyttede del af kapaciteten.

Artikel 20

Det ansvarlige distributionsselskab skal behandle forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som det modtager i forbindelse med udøvelsen af sin virksomhed, fortroligt.

Kapitel V

Adskillelse og gennemsigtighed i regnskaberne

Artikel 21

Medlemsstaterne træffer de fornødne foranstaltninger til at sikre, at vertikalt integrerede naturgasselskaber opdeler henholdsvis deres naturgasproduktions-, transmissions- og distributionsaktiviteter i lige så mange særskilte afdelinger, som der er aktiviteter. Statsstøtte, der er ydet til en given afdeling, kan ikke overføres til en anden.

Artikel 22

1. Medlemsstaterne tager de fornødne skridt til at sikre, at naturgasselskabernes regnskaber udarbejdes i overensstemmelse med stk. 2 til 9 nedenfor.

2. Vertikalt integrerede selskaber skal i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber for hver afdeling, der er oprettet i henhold til artikel 21, som det ville være påkrævet, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber. De skal i årsberetningen fra ledelsen offentliggøre en særskilt balance og et særskilt driftsregnskab for hver afdeling.
3. Naturgasselskaber skal, uanset deres ejerforhold eller juridiske status, udarbejde og offentliggøre deres årsregnskaber og lade dem revidere i overensstemmelse med de bestemmelser i national lovgivning om aktieselskabers årsregnskaber, som er vedtaget for at gennemføre direktiv 78/660/EØF⁴⁾. Selskaber, som i henhold til loven ikke skal offentliggøre deres årsregnskaber, skal opbevare en kopi af disse på deres hovedsæde til brug for offentligheden.
4. Desuden skal der i naturtransmissionsselskabers driftsregnskaber og i regnskaberne for transmissionsafdelingen i vertikalt integrerede selskaber sondres mellem naturgasforsyningsomkostninger, transmissionsomkostninger og andre omkostninger.
5. Der skal i naturgasoplagringselskabers regnskaber og i regnskaberne for oplagringsafdelingen i vertikalt integrerede selskaber sondres mellem naturgasforsyningsomkostninger, buffergasomkostninger og andre omkostninger.
6. Der skal i naturgasdistributionselskabers regnskaber og regnskaberne for distributionsafdelingen i vertikalt integrerede selskaber sondres mellem:
 - a) naturgasforsyningsomkostninger, distributionsomkostninger og andre omkostninger;
 - b) salg af naturgas til industriformål og salg til andre formål.

4) EFT nr. L 222 af 14.8.1978, s. 11.

7. Selskaberne skal i noter til årsregnskaberne redegøre for de regler for omkostningsfordeling, som de følger ved udarbejdelsen af særskilte regnskaber i overensstemmelse med stk. 2. Disse regler kan kun ændres i ekstraordinære tilfælde. Sådanne ændringer skal anføres i ledelsens årsberetning og være behørigt begrundet.
8. De afskrivningssatser, der anvendes for de forskellige grupper af anlægsaktiver, skal anføres særskilt i noterne i forbindelse med værdiansættelsesreglerne.
9. Årsregnskaberne skal i noterne vise alle større transaktioner, der er gennemført med associerede selskaber i den i artikel 33 i direktiv 83/349/EØF⁵⁾ omhandlede forstand eller tilsluttede selskaber eller selskaber, der tilhører samme ejer.

Kapitel VI

Afsluttende bestemmelser

Artikel 23

I tilfælde af en pludselig krise på energimarkedet og såfremt personers fysiske sikkerhed eller apparaters, anlægs eller nets regelmæssige drift er truet, kan en medlemsstat træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.

Sådanne foranstaltninger skal forårsage mindst mulig forstyrrelse i den måde, hvorpå det indre marked fungerer, og må ikke have større rækkevidde, end hvad der er strengt nødvendigt for at afhjælpe de pludselige vanskeligheder, der er opstået.

5) EFT nr. L 193 af 18.7.1983, s. 1.

Den pågældende medlemsstat meddeler omgående disse foranstaltninger til de øvrige medlemsstater og til Kommissionen, som kan beslutte, at den pågældende medlemsstat skal ændre eller ophæve sådanne foranstaltninger, såfremt de medfører konkurrenceforvridning og påvirker samhandlen negativt i et omfang, som strider imod den fælles interesse.

Artikel 24

1. Hvis et eller flere selskaber på en medlemsstats område kommer i alvorlige økonomiske vanskeligheder, fordi deres salg af naturgas er faldet til under det garanterede minimumsafsætningsniveau, der er fastsat i gasleveringskontrakter, som trådte i kraft før den 1. juli 1991, underretter den pågældende medlemsstat Kommissionen om alle planer om gennemførelse af foranstaltninger med henblik på at afhjælpe disse økonomiske vanskeligheder. En sådan underretning foretages på forhånd og skal indeholde alle relevante oplysninger om karakteren og omfanget af vanskelighederne og deres årsager. Foranstaltningerne skal være midlertidige og begrænset til, hvad der er nødvendigt for at afhjælpe de pågældende vanskeligheder, og må ikke have negativ indvirkning på samhandelen mellem medlemsstater i et omfang, der strider imod den fælles interesse. Planen kan først iværksættes af medlemsstaten, når den er godkendt af Kommissionen, som meddeler sin beslutning senest tre måneder efter underretningen.
2. Kommissionen udarbejder inden den 31. december 1994 en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om anvendelsen af stk. 1 i nærværende artikel, og foreslår passende foranstaltninger i forbindelse med bestemmelserne i dette direktiv.

Artikel 25

Medlemsstaterne fastlægger en forligsprocedure, på grundlag af hvilken parterne afgør tvister om sager, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 26

Hver medlemsstat fastlægger en høringsprocedure, som giver netbrugerne, herunder indenlandske forbrugere på medlemsstatens område lejlighed til at blive hørt mindst én gang om året, om spørgsmål, som opstår i forbindelse med dette direktiv, og især de prognoser og rapporter, der udarbejdes i henhold til artikel 10 og 17.

Artikel 27

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1992. De underretter straks Kommissionen herom.

Når medlemsstaterne vedtager disse bestemmelser, henvises der deri til dette direktiv, eller de ledsages ved offentliggørelsen af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 28

Kommissionen overvåger gennemførelsen af dette direktiv og fremsætter egnede forslag med henblik på etableringen af det indre naturgasmarked. På grundlag af disse forslag foretager Rådet de nødvendige ændringer af nærværende direktiv, med henblik på ikrafttræden den 1. januar 1996.

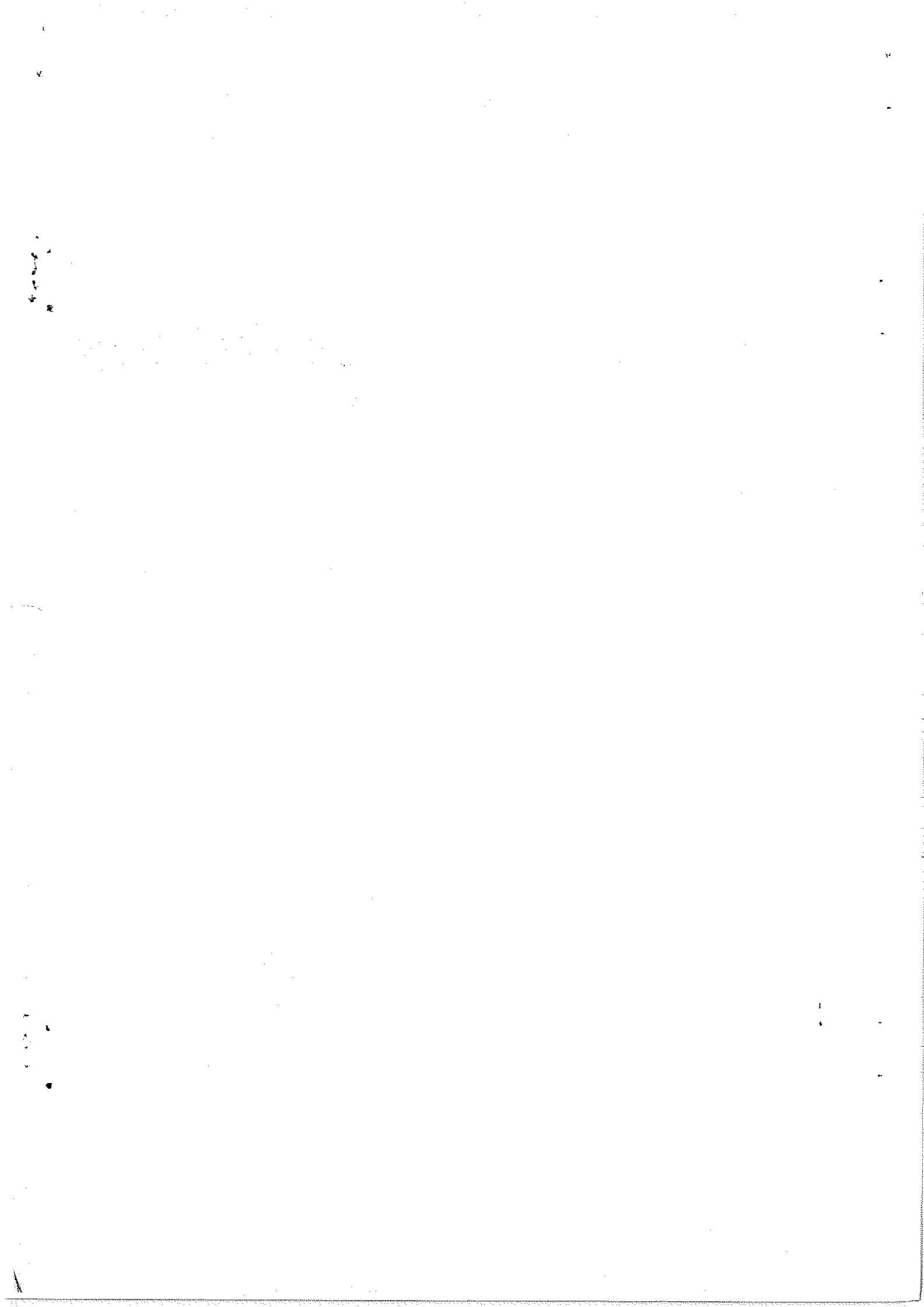
Artikel 29

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne

Formand

KOM(91) 548 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

12

Katalognummer : CB-CO-92-028-DA-C

ISBN 92-77-40427-2

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer
L-2985 Luxembourg